

De nationella provens påverkan på det pedagogiska uppdraget

- en studie om lärares inställning till införandet av nationella
prov i åk 3

Lärarytbildningen, ht 2007
Examensarbete, 15hp
(Avancerad nivå)
Författare: Marie Johansson
Handledare: Susanna Nilsson Jacobsson

Resumé

Arbetets art: Examensarbete i lärarutbildningen, Avancerad nivå, 15 hp
Högskolan i Skövde
Titel: De nationella provens påverkan på det pedagogiska arbetet. - en studie om
lärares inställning till införandet av nationella prov i åk 3
Sidantal: 30
Författare: Marie Johansson
Handledare: Susanna Nilsson Jacobsson
Datum: 12-2007

Nyckelord: Nationella prov, inställning, lärare, mål, redskap, bedömning och ställningstagande.

Vid regeringsskiftet 2006 kom det att bli förändringar inom skolpolitiken och det blev startskottet för denna undersökning. Skolverket fick i uppdrag att utforma nya kunskapsmål att uppnå i ämnena matematik, svenska samt svenska som andra språk. Detta föregick införandet av nationella prov i årskurs tre. Syftet med undersökningen är att ta reda på grundskolelärares inställning till hur proven kan komma att påverka det pedagogiska uppdraget.

Insamlandet av material har skett genom en enkät bestående av fasta svarsalternativ och det har getts möjligheten för skriftliga kommentarer.

Resultatet visar att lärare anser att de nya problemformuleringarna är en vinst för elevernas kunskapsutveckling och inte proven i sig. De nationella proven ses som redskap att synliggöra elevernas kunskaper och till viss del kan de komma att ligga till grund för bedömningar av elevernas kunskapsutveckling.

Abstract

Study: Degree project in teacher education, Advance level, 15 hp
University of Skövde
Title: The national tests influence on the educational work – a study
about teachers attitude to the introduction of national test in the
third grade.
Number of pages: 30
Author: Marie Johansson
Tutor: Susanna Nilsson Jacobsson
Date: 12-2007

Keywords: national tests, attitude, teacher, goal, tool, appraisal and standpoint.

After the Swedish government shifted in 2006 changes were made to school politics, which gave me the cause to start this survey. The National Agency for Education was given the task to design new levels of knowledge in the field of mathematics, Swedish, and Swedish as a second language. This precedes an introduction of national tests in the third grade. The purpose of the survey was to find out the teachers' attitudes how the tests may influence their educational work.

The report was based on a questionnaire with questions with the advantage of the questionnaire being able to comment freely.

The result shows that it is the way the goal wording is written which one sees as a merit of the new reform and not the tests in it self. The national tests should be seen as a tool to be used to see how the pupils development progresses and which can then be used to set the pupils level of development.

Innehållsförteckning

Resumé	2
Abstract	3
Innehållsförteckning	4
Inledning.....	1
Socialdemokratin.....	2
Alliansen för Sverige.....	2
Skolverket.....	3
Problemformulering	4
Begreppsdefinition	5
Syfte	6
Frågeställningar	6
Litteraturgenomgång	7
Historiskt perspektiv	7
Dagens forskning.....	9
Lärarnas inställning till de nationella proven.....	9
Ämneskunskap och kunskapsnivå.....	10
Undervisningens påverkan	10
Omdömen och betyg	11
Sammanfattning	12
Metod	14
Val av metod	14
Urval.....	15
Genomförande.....	15
Trovärdighet.....	16
Forskningsetik	17
Analys.....	17
Resultat.....	19
Mål	19
Redskap	19
Bedömning	20
Ställningstagande	21
Påverkande faktorer.....	22
Sammanfattning	22
Diskussion	24
Metoddiskussion.....	24
Resultatdiskussion.....	25
Vidare forskning.....	29
Avslutning	30

Referenser

- Bilaga 1
- Bilaga 2
- Bilaga 3
- Bilaga 4

Inledning

Detta är nu den sista termin på lärarutbildningen i Skövde där jag utbildar mig till lärare för grundskolans tidiga år. Allt sedan början på min utbildning har jag följt den aktuella skolpolitiken i media. Så här i slutet på utbildningen har debatten om skolpolitiken väckt min nyfikenhet så pass mycket att det är den som blivit startskottet för denna undersökning. Alliansen för Sverige har allt sedan den lanserades den 30 augusti 2004 genom de fyra borgerliga partiledarna – Fredrik Reinfeldt, Lars Leijonborg, Maud Olofsson och Göran Hägglund hemma hos Maud Olofsson i Högfors, fört en offensiv kamp för att få till förändringar inom skolan.

Sedan lanseringen av Alliansen har vi haft ett regeringsskifte och det är nu en borgelig regering som sitter vid makten och detta medför förändringar inom skolpolitiken. Att försöka besvara alla frågor kring den nya skolpolitiken kan inte göras i denna uppsats på 15 hp då omfattningen av uppsatsen inte räcker till detta vida område som skulle innefatta hela skolpolitiken enligt den nya borgeliga regeringen. Begränsningen i undersökning och val föll då på att undersöka lärarnas inställning till hur införandet av nationella prov i årskurs tre kan komma att påverka det pedagogiska uppdraget. Beslutet har tagits och reformen kommer att träda i kraft från och med vårterminen 2009.

Att ämnet är aktuellt i allra högsta grad framkommer tydligt då vår nuvarande skolminister Jan Björklund deklarerat att "Regeringen upphäver förbudet mot kunskapsmål på lågstadiet" (Regeringen 2007, s 1 av 5). Regeringen har kommit med förslaget att riksdagen upphäver förbudet mot kunskapsmål före årskurs fem och inför mätbara kunskapsmål i läsning, skrivning och räkning och ett införande av nationella prov redan i årskurs tre. Förslaget bygger på att inför vårterminsavslutningen 2009 kommer de första nationella proven i svenska och matematik genomföras för årskurs tre. I ett pressmeddelade 11 juni, 2007 presenterade så Skolverket ett förslag för de nya målen som ska ligga till grund för de nationella proven vilka är anpassade för elever i årskurs tre i ämnena svenska, matematik och svenska som andra språk. (Regeringen 2007, Skolverket 2006, Skolverket 2007a, 2007b, 2007c)

Här ges en bild av det bakomliggande arbetet som har lett till denna reformändring vad gäller införandet av nationella prov i årskurs tre. Sammanställningen bygger på tolkningar och försök till att urskilja bakomliggande ideologiska tankar och värderingar samt de politiska diskussioner som ligger bakom utformningen av skolans styrdokument. Ambitionen är att försöka klargöra vilka förändringar lärarnas uppdrag kommer att stå inför utifrån den nuvarande regeringens intentioner.

Socialdemokratin

Den socialdemokratiska partistyrelsen har utsett företrädare som ska leda olika rådslagsgrupper för att stärka jobb, välfärd, världen/utrikespolitik och klimat/miljö. Rådslagsgrupp Skola är en av dessa fyra rådslagsgrupper och enligt dem är det skolsystem som vi har i dag präglad i mångt och mycket av en socialdemokratisk anda. De mål som socialdemokraterna har satt upp för sin skolpolitik kan kortfattat beskrivas som en skola för alla. Med detta menas att alla barn och ungdomar ska ha samma möjlighet att förverkliga sina livsdrömmar genom kunskap, lärande och utveckling. Rådslagsgrupp skola menar att skolan är språngbrädan för ett jämlikt samhälle och ett sätt att utjämna klasskillnader. (Socialdemokraterna, 2007)

Det har framkommit kritik mot den socialdemokratiska skolpolitiken och den har beskrivits som kravlös och utan tydliga kunskapskrav och detta även från de egna leden, enligt Rådslagsgrupp Skola. För att stärka sin skolpolitik och för att skolan ska bidra till att bryta segregation vill socialdemokraterna att alla barn och ungdomar oavsett föräldrarnas bakgrund ska ha samma möjligheter att utvecklas och få välja sitt eget liv. Man är väl medveten om att barn lär sig i olika takt och att man lär sig på olika sätt. Rådslagsgrupp skola menar att de barn som behöver stöd i skolan ska få detta och att undervisningen ska formas efter varje individs behov och förutsättningar. Detta kräver då att arbetet i skolan läggs upp så att alla barn kan nå maximalt i sin utveckling. (Socialdemokraterna, 2007)

Den grund för ett jämlikt samhälle som socialdemokratin strävar efter byggs upp av att barn och ungdomar från olika bakgrunder möts och lär av varandra, enligt Rådslagsgrupp skola. Att dela upp barnen i grupper utifrån begåvning och förutsättningar skapar inte möjlighet för detta, menar de. Därför är socialdemokraterna motståndare till denna indelning och menar att det riskerar att bli en uppdelning efter föräldrarnas bakgrund vilket kan medföra att man istället hindrar barnens utveckling. Man är även tveksam till att införa betyg tidigt i grundskolan då detta kan ha en dämpande effekt på lusten att lära och minskar självkänslan om man tidigt blir stämplad som icke godkänd. Att följa upp elevernas kunskaper för att se att de når upp till kunskapsmålen är nödvändigt liksom att använda sig av nationella prov för att vi ska få en likvärdig skola över hela landet, menar man. Denna uppföljning får inte komma för sent då det måste finnas en möjlighet till att rätta till de brister eleverna har i fråga om kunskaper. Men det finns en risk med att fler kunskapsprov i de tidiga åldrarna kan leda till att kunskaperna centreras till mätbara läroämnen på de skriftliga proven, enligt Rådslagsgrupp Skola. (Socialdemokraterna, 2007)

Alliansen för Sverige

Den skolpolitik som kommer att påverka skolans uppdrag bygger på Alliansen Sveriges politik, det vill säga Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerns gemensamma skolpolitik. I en gemensam rapport lägger de fyra partierna fram sin förenade syn på hur förändringarna inom skolsystemet bör se ut. Då grundskolan utgör basen i utbildningsväsendet är frågan om hög kvalitet en

välfärdsfråga, menar man. Det finns ett gemensamt ansvar för att alla elever når kunskapsmålen då det är skolarbetet som lägger grunden för framtida möjligheter. En framgångsrik skola formas av välutbildade lärare med ett bra ledarskap som ställer förväntningar på eleverna i en positiv anda och där man har fokus på kunskapsnivån och där miljön är både lugn och trygg att arbeta i. (Allians för Sverige. 2006)

Enligt Alliansen för Sverige (2006) har det skett förändringar i den svenska skolan som är bra och som man bör ta till vara. Framväxten av friskolor har skapat en mångfald av alternativ liksom en drivkraft för förändringar inom de kommunala skolorna. Skolor som har engagerat sig i att få en bra lärandemiljö där man använder sig av utvärderingar, uppföljningar och stödåtgärder är bra skolor där både lärare och elever både lyckas väl och trivs att arbeta i. Dessa skolor finns redan idag men den generella bilden av den Svenska skolan ger ändå anledning till oro, enligt Alliansen för Sverige.

Det yttersta ansvaret för kvalitén i skolan ligger hos staten och staten måste även ge skolan de förutsättningar som behövs för att klara detta viktiga uppdrag, menar Alliansen för Sverige (2006). Det medför konsekvenser om målen är otydliga och om kraven är för låga och uppföljningarna av elevernas resultat brister. För att förebygga att eleverna inte får problem senare under skolgången måste man ta hänsyn till att eleverna kommer från skilda bakgrunder och förutsättningar. Därför menar de att det inte går att skapa samma utbildning för alla, utan skolor måste tillåtas att anpassa utbildningen efter lokala förutsättningar i form av social status, invandrarbakgrund med mera. Det är på det sättet som man ger alla elever lika chanser för att utvecklas, enligt Alliansen för Sverige.

Alliansen för Sverige (2006) menar att grundskolan huvuduppdrag är att ge alla elever förutsättningar att nå de grundläggande målen i alla ämnen. För att kunna göra detta måste målen i läroplanen och kursplanen bli tydligare och färre och skolan ska styras mot kunskapsmålen. Kunskapsmålen ska uppvärderas i förhållande till strävansmålen och nationella provs införs från och med år tre. I dag talar man ofta om att det viktigaste inte är att ha kunskaper utan att man ska veta var man kan hitta information. Eleverna är idag duktiga på att finna informationen, argumentera och samarbeta. Men om eleven som söker informationen inte har den kunskaps som krävs för att värdera informationen så har arbetet med processmålen varit på bekostnad av ämneskunskaperna, menar man. Det är viktigt att eleverna tidigt har med sig grunderna i form av läsförståelse och skrivkunnighet för att kunna ta till sig den fortsatta undervisningen. Det är för att upptäcka dessa brister som Alliansen för Sverige avser att införa ett nationellt prov i svenska från år tre för att eleverna ska få rätt till tidiga stödinsatser om man inte når upp till kunskapsmålen. (Allians för Sverige. 2006)

Skolverket

Skolverket presenterade den 31 maj 2007 de nya kunskapsmålen som ett tillägg i de nuvarande kursplanerna för ämnena svenska, matematik och svenska som andra språk. (bilaga 1.)

Syftet med att införa nationella prov och kunskapsmål från årskurs tre är att regeringen vill utöka aktuell styrning av skolan med ytterligare ett avstämningstillfälle. Detta gör man för att försäkra sig om en lägsta nivå av elevernas kunskapsutveckling. Avstämningstillfälle menas här ett nationellt prov. För att kunna möjliggöra nationella prov i årskurs tre var det nödvändigt att ta fram *mål att uppnå för det tredje skolåret* i de aktuella ämnena. Detta eftersom att de nationella proven utgår från mätbara kunskapsmål och förutsätter att skolverket tar fram uppnåendemål för det tredje skolåret istället för de strävansmål man idag undervisar mot. (Skolverket 2007c)

Med utgångspunkt från regeringsuppdraget beskriver Skolverket att det är viktigt att målen i svenska och matematik för årskurs tre blir tydligt utformade så att de bidrar till en likvärdig bedömning. Fokus bör ligga på läsförståelse, skrivkunighet och matematik. Utifrån dessa mål ska det vara möjligt att formulera nationella prov för att kunna bedöma resultatet av hur den enskilde eleven har uppnått målen. Det läggs stor vikt vid tydlighet utifrån ett likvärdighetsperspektiv och målen ska bidra till en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper i årskurs tre, enligt Skolverket (2007c).

I enlighet med Skolverket (2007c) har mål att uppnå det ändamålet att framställa ett minsta kunnande som eleven ska ha utvecklat vid respektive årskurs. Det ska ses som ett stöd för bedömningen av kunskapsnivån och inte ligga till grund för lärarens planering. Skolverket menar att skolans uppdrag ligger i att ge varje elev förutsättningar för att utveckla de kunskaper som mål att uppnå ger uttryck för och det är undervisningen som ska anpassas till elevernas behov och inte tvärt om. Den lägsta nivå på kunskaper som eleverna ska garanteras och som ställer krav på undervisningen och resurser från skolans beskrivs som *Mål att uppnå*. Det är för att garantera en tidig kunskapsuppföljning som man har som avsikt att införa Mål att uppnå i kursplanerna, menar man på Skolverket.

Problemformulering

För att kunna göra medvetna val i sin undervisning så måste man som lärare ha en central lärarkompetens och ett vetenskapligt förhållningssätt, enligt Orlenius.

Detta innebär att man:

- Har förmågan att se förhållanden och fenomen från olika perspektiv.
- Man måste ständigt ompröva, utveckla och variera strategier i sin verksamhet och äga ett yrkesspråk, en begreppsapparat som möjliggör att diskutera och förstå skilda erfarenheter och synsätt.
- Man ska bygga upp sin verksamhet med tydlig struktur och systematik med stöd för sitt handlande och argument för val (vad och varför).
- Samt problematisera och formulera frågor till sin egen praktik, samla erfarenheter och dra slutsatser i syfte att utveckla kunskap till gagn för alla.
- Dessutom ska man relatera praktik och teori och ha en teoretisk förankring i det man gör.

- Man ska till sist skapa ordning och mening, ha en etisk medvetenhet och en fördomsfri och öppen inställning.

Orlenius (2001 kap. 5 s.118-141)

Det är utifrån den centrala lärarkompetensen som undersökningen vill belysa lärarnas inställning till den nya reformen med fokus på de nationella proven. Undersökningen syftar även till att se vilka eventuella konsekvenser lärare tror sig kunna se att detta kommer att ha för det pedagogiska uppdraget. Avsikten är att presentera studien utifrån lärares perspektiv.

Liknande studier har tidigare gjorts men med inriktning mot lärare i årskurs fem och årskurs nio. Det nu helt nya införandet av nationella prov i årskurs tre är en aktuell inriktning av ämnet som tidigare inte har gjorts. Därför kan det finnas ett intresse av att frågan åter problematiseras utifrån lärarnas perspektiv.

Begreppsdefinition

För att få en förståelse för vad den nya reformen innebär behövs en del begrepp redas ut och förklaras närmare. I denna studie definieras *målrelaterad undervisning* - undervisning utifrån den nya kursplanen och *kunskapsmål* - de nya målen som eleven ska ha uppnått i årskurs tre utifrån Skolverkets nya formulering av kursplanerna för svenska, matematik och svenska som andra språk. *Strävansmål* - definierar mål enligt dagens kursplan. I de kursplaner som idag ligger till grund för undervisningen formuleras målen enligt följande; "Skolan ska i sin undervisning i svenska sträva efter att eleven..." (Skolverket 2006, s 1 av 5). Från och med våren 2009 görs ett tillägg i kursplanerna, nämligen: "Mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret" (Skolverket 2007a, s 4 av 6). Skillnaden mellan dessa båda uttrycksätt ligger i just formuleringen *sträva efter* till formuleringen *mål att uppnå*. Mål att uppnå kommer att bli ett tillägg i de nya kursplanerna men mål att sträva mot kommer inte tas bort utan kommer även dessa finnas formulerade i de nya kursplanerna. Mål att sträva mot anger den riktning som undervisningen ska ha och de förmågor som eleverna ska utveckla. Mål att uppnå beskriver den lägsta nivå på kunskaper som eleverna ska garanteras uppnå. Mål att uppnå har det ändamålet att framställa ett minsta kunnande som eleven ska ha utvecklat vid respektive årskurs. Med det *pedagogiska uppdraget* menas lärarnas yrkesuppdrag utifrån läroplaner och kursplaners intentioner.

Jag har tagit del av hur lärare undervisar mot strävansmål i årskurs fem och mot årskurs nio i min utbildning utifrån formuleringen i dagens kursplaner. I och med förändringarna vill jag vara bättre förberedd och få en förståelse för vad det kan komma att innebära att undervisa mot mål utifrån den nya kursplanen istället för den nuvarande kursplanens strävansmål. Jag vill undersöka vilken inställning lärare i dag har till provens införande i årskurs tre och hur de tror att detta kan komma att påverka det pedagogiska uppdraget. Begreppet *inställning* har sitt ursprung i ordet attityd, vilket Rosén (1990) menar beskriver vad en person tror eller vet om något liksom hur dess erfarenheter styr deras handlanden. (s.104)

Syfte

Syftet är att kartlägga grundskolelärares inställning till hur införandet av nationella prov i årskurs tre kan komma att påverka det pedagogiska uppdraget.

Frågeställningar

- Hur ställer sig lärare i åk 1-6 till de nationella provens införande i åk 3?
- Hur tror lärare i åk 1-6 att deras undervisning kommer att förändras i och med de nationella provens införande?
- Hur tror lärare i åk 1-6 att de nationella proven i åk 3 kan komma att få för betydelse för omdömesbeskrivningen av elevernas kunskapsutveckling?
- Hur tror lärare i åk 1-6 att statens intentioner kring ökad ämneskunskap samt en försäkran om en lägsta kunskapsnivå hos eleverna kan komma att infrias i skolan med hjälp av de nationella provens införande?

Litteraturgenomgång

Här följer nu en presentation av aktuell litteratur inom det valda ämnet. För att förstå de intentioner politiker har med den nya reformen kan det finnas ett behov av ett historiskt perspektiv och genomgång av hur den svenska skolan har vuxit fram. Helena Korp arbetar som adjunkt i pedagogik vid Högskolan Trollhättan-Uddevalla och arbetade med boken *Kunskapsbedömning* under sin tid som doktorand vid Göteborgs Universitet. I sin bok ger hon en utförlig beskrivning av hur undervisningen har vuxit fram under de senaste decennierna. Christian Lundahl presenterar sin syn på det historiska perspektivet och Bengt Selghed lägger fram dagens forskning om utbildningssystemet, båda i Lärarförbundets bok *Sporre eller otyg*.

Historiskt perspektiv

I de första läroplanerna som även kallades för Skolordningar för läroverk, under 1500-talet fram till 1800-talet var examinationerna de vanligaste bedömningsformerna. Detta menar Lundahl (2007) som vidare menar att språket stod i centrum liksom organiserade vetandet. Förhör, repetition och examinationer fungerade som formativa vilket innebar att de var starkt kopplade till själva lärandet. Lärarnas inflytande över examinationer och prövning av elevernas kunskaper var stor. Lärarna utvecklade rutinerna för examinationerna och prövade elevernas kunskaper och detta gjordes utifrån den rådande kunskapssynen.

I början på 1900-talet rådde det en allmän uppfattning om att man föds med ett visst mått av intelligens som gick att mäta. Utifrån en *individualistisk syn* utgick man från tester för att hitta olika människors kompetens för arbete och studier. Enligt Korp (2003) rådde det en ökad social skiktning i samhället och i detta föddes bland liberala och socialdemokratiska idéer en tanke om jämlikhet. Det skulle råda likvärdiga möjligheter mellan människor att förverkliga sina livsplaner på så sätt att förvärvade egenskaper inte skulle tillskrivas människors sociala ursprung. I enlighet med Korp så har intelligenstestningen användes för att motverka den sociala snedrekryteringen som skett utifrån social status till högre studier.

Vidare menar Korp (2003) att efter andra världskriget användes de förbättrade statsfinanserna till att bygga ut utbildningssystemet, då industrin var i kraftigt behov av kvalificerad arbetskraft. Då betygen både kunde öppna men även stänga dörrar för människors framtid, så var examinationerna ett sätt att reglera konkurrensen. Det var identifieringen av de duktigaste som var det självklara syftet med bedömningen och stod över identifieringen av förkunskaper och inlärningssvårigheter. Samhället hade stora krav på att prov och dess utformning gav en rättvis bedömning av kunskaperna då de så tydligt spelade en avgörande roll för den enskildes framtidsutsikter. Enligt Korp så var intentionen att en central utformning av prov gjorde att testen var objektiv och garanterade en lika behandling av alla som gjorde provet.

Då folkskolan börjar ses som en bottenskola till läroverken får vi en massutbildning av elever, enligt Lundahl (2007). Man började nu länka samman olika skolformer och en enhetsskola började växa fram. Denna enhetsskola utgick från vad det genomsnittliga barnet kunde väntas klara av och man började anpassa kursplaner efter det "normala" barnet. Ett av dess syfte var att man skulle kunna hänvisa de mindre normala till hjälpklasser. Kunskapsbedömning har sedan 1940-talet syftat till att uppmuntra stoff- och faktakunskaper samtidigt som läroplanerna allt mer utvecklats mot en komplex kunskapssyn. Lundahl menar att från det att betyg och resultat utifrån standardprov varit uppskattade börjar nu framföras en kritik mot betygssättningen som en orättvis sortering och anses vara grunden till en själlös skola.

Under 1970-talet var de socialdemokratiska strävandena om att utjämna livschanserna, byggda på en aktiv demokratisyn. Utgångspunkten i skolan skulle nu i högre utsträckning ligga i elevernas vardagserfarenheter. Korp (2003) menar att undervisningen skulle bli mindre akademisk och elever med olika sociala bakgrunder skulle mötas i samma klassrum. Man började tala om kunskapsbedömning mer som pedagogiska hjälpmedel än som sorteringsinstrument. Kritiken bidrog till att betygssystemet reformerades. Den nya mål- och kriterierelaterade betygssystemet tänktes fungera bättre som underlag för utvärdering och skulle stimulera till pedagogiska diskussioner bland lärare. Enligt Korp så handlade det i högsta grad om att få bättre kontroll över resultatutvecklingen, främja lärares professionella utveckling och därtill även stimulera elevernas lärande i enlighet med en ny kunskapssyn.

Men i början på 1980-talet blev det en ekonomisk nedgång som gjorde att den progressivistiska utbildningsansatsen kom av sig. Korp (2003) menar att intresset låg mer i hur effektiv skolan kunde bli i frågan om att lära ut kunskaper, än av skolan som bildningsinstitution och agent för att öka den sociala rörligheten. I huvudsak genomgick inte formerna och utgångspunkterna för bedömningen några genomgripande förändringar, men en mer *individualisering* av skolarbetet genomfördes i och med den så kallade undervisningsteknologin. Proven kom att få rollen som pedagogiska hjälpmedel då läroböckerna innehöll diagnosprov med tillhörande facit som var självvärderande för eleverna. Det var eleverna själva som utifrån sina resultat avgjorde om de skulle arbeta vidare eller behövde öva mer. Enligt Korp ansågs denna *behavioristiska inlärningsteori* främja elevernas motivation och frigjorde lärartid.

Även under 1990-talet gjordes även då ekonomiska satsningar på utbyggnaden av skolsystemet, men Korp (2003) menar att syftet nu var att hålla unga människor sysselsatta då arbetslösheten hade ökat sedan slutet av 1980-talet. En akademisk utbildning medförde nu inte längre en garanterad attraktiv karriär. Ett socialt och kulturellt kapital ökade åter i betydelse som konkurrensmedel och detta bidrog till en legitimitetskris för skolan. Proven verkar inte längre som en morot för eleverna. Korp menar att en del av förklaringen till att lärare, politiker och utbildningsforskare nu letar efter nya reformer och kunskapsbedömningar, kan bero på att de ekonomiska strukturerna har påverkat utbildningssystemet. Detta både i förhållande till samhället men även till de individer som utbildar sig. Korp anser att utifrån detta är det nu logiskt att man i dag istället talar om djupinlärning, självförståelse och

individualiserad undervisning istället för sortering och konkurrens när man talar om proven i alla dess former i skolan.

Selghed (2007) visar på att för att få fram de kunskaper som läroplanen vill främja behövs det nya typer av bedömningsmetoder. Tillsammans ska lärare och elever planera innehåll, metoder och olika tillvägagångssätt i bedömningen. Undervisning och bedömning kan inte skiljas åt men läraren ska inte ges rätten att ställa frågor och bedöma svaren, utan eleverna ska innefattas i både frågandet och bedömandet. Selghed menar att bedömningsmetoder som tillåter elever att kommentera och uttala sig om sitt lärande har visat sig bidra till att bättre beskriva lärandet och även bidragit till att utveckla dem.

Dagens forskning

På uppdrag av Skolverket har Docent Lars Naeslund sammanställt en rapport som baseras på en utvärdering av grundskolans nationella prov i årskurs 5 och i årskurs 9. Denna kvalitativa studie *Prövostenar i praktiken*, bygger på intervjuer med elever, lärare och rektorer på fyra olika grundskolor, samt delvis en enkätundersökning inom ramen för utvärdering. I rapporten undersöks grundskolans nationella provsystem ur användarens perspektiv. I den reviderade och delvis uppdaterad version *Det nationella provsystemet i den målstyrda skolan*, av den utredning som låg till grund för Skolverkets svar på ett regeringsuppdrag avseende resultatinformation utgår man från rektorer, lärare samt elever. Då det finns en koppling mellan nationella prov och omdömensbeskrivning likväl som betygssättning i skolans senare år, kommer frågan om betyg och bedömning även att presenteras utifrån dessa båda rapporter och utifrån Lärarförbundets bok *Sporre eller otyg*. I lärarförbundets bok diskuterar olika författare både andras men även sin egen forskning och sina erfarenheter kring de målrelaterade betyg vi har idag.

Forskningen belyser både lärare, elevers och rektorers ställningstaganden och perspektiv. Då denna studie enbart utgår från lärares inställningar till de nationella proven så redovisas litteraturen utifrån lärarnas perspektiv.

Lärarnas inställning till de nationella proven

Forskning visar på att den allmänna bilden av lärares inställning till de nationella proven är att de ställer sig positiva till dessa, menar Naeslund (2004). Detta trots att provverksamheten innebär en tidsmässig kostnad i form av planering, genomförande och utvärdering. Proven anses vara värda dessa åtgärder sett i förhållandet till vad de ger tillbaka. De anses även vara så rättvisa och så krävande som de rimligt kan bli och att proven har de servicekvalifikationer och den förebildlighet som lärarna behöver, enligt Naeslund. Skolverkets rapport (2004) visar på att genom lärarnas egen kvalifikation och med hjälp av andra verktyg kompenserar man de brister som man finner i de nationella proven.

I Naeslunds studie (2004) anser lärarna över lag att utformningen av proven dock håller en hög kvalitet och ser det som en legitimering av vardagsarbetet från statens

sida, genom provens utformning. Proven ger lärarna den vägledning som de efterfrågat och som anses ha varit en brist i lärarutbildningen. Proven blir en vägledning i fråga om bedömning, provsammansättningar och betygsbedömningar. En förklaring till den positiva inställningen kan vara den tidsanda vi lever i. Då tidsandan är karriärsbetonad kan det ses som att lärarnas profession gagnas när staten utökar skolan utbildningsuppdrag, menar Naeslund.

Ämneskunskap och kunskapsnivå

De nationella provens syfte är att öka ämneskunskapen hos eleverna. Detta kan man konstatera i Skolverkets rapport (2004) och det framkommer även att proven ska vara till hjälp för att finna elevernas styrkor och svagheter i de olika ämnena. Enligt Naeslund (2004) är det framför allt provens förmåga att fungera som ett stöd för lärarnas bedömning av elevernas måluppfyllelse, som framkommer som styrkor i proven bland de tillfrågade lärarna.

Lärarna blir som sagt både bekräftade men även vägledda i sin yrkesroll genom de nationella proven. Men samtidigt blir även staten en aktör på den pedagogiska arenan. Detta menar Naeslund (2004) som även säger att de lärare som ställer sig positiva till proven anser att de är både omväxlande, genomtänkta och välgjorda. Skolverket (2004) menar att en möjlig tolkning av detta är att man snarare ser proven som stödjande än som styrande. Naeslund menar vidare att lärarna även anser att formen och på det sätt som man testar elevernas kunskaper, gör proven omväxlande. Utformningen framställs som väl genomtänkt. Staten och provinstitutet värderas även de utifrån sina insatser. Detta medför, menar Naeslund att den bakomliggande kunskapssynen på sikt får en större genomslagskraft då Statens bakomliggande arbete bidrar till provens trovärdighet och resultatet värderas högre.

Undervisningens påverkan

Det förekommer dock lite olika åsikter om hur viktiga de nationella proven är. Skolverket (2004) menar att lärare i årskurs fem ser proven i jämförelse med lärare i årskurs nio, som mindre viktiga. Enligt Skolverket skulle en möjlig förklaring kunna vara att proven medför en större arbetsbörda för lärare i årskurs fem, då de själva har ansvaret för proven i alla tre ämnena. Det skulle även kunna handla om att man utsätter eleverna för en större påfrestning då man arbetar med yngre barn. En fördel som framkommer är att proven är varierande i svårighetsgrad och elever med olika förutsättningar kan därför genomföra proven och finna stimulans i uppgifterna, anser Skolverket.

Det finns även en skillnad i hur många yrkessamma år man har som lärare bakom sig när man värderar provens betydelse för undervisningen, menar Skolverket (2004). Har man färre år bakom sig anser man i större utsträckning att proven påverkar undervisningen i form av innehåll och arbetsätt. Skolverket bedömer att det även är vanligare att lärare med färre undervisningsår väljer att förbereda sina elever inför de nationella proven.

En viss stress kan förekomma bland eleverna i samband med de nationella proven men denna beror på lärarnas upphaussning av proven, menar Naeslund (2004). Även

Skolverket (2004) framhåller att var fjärde lärare menar att proven medför ett stressmoment hos eleverna. Vidare menar Skolverket att trots att proven ses som allmänt resurskrävande anser lärare att de ändå är värda ansträngningen i relation till vad de ger tillbaka. Men trots detta medför den ökande arbetsbördan och den stress som man utsätter eleverna för i deras osäkerhet att bli "godkända", att lärare inte vill se en utökning av provens breddning till fler ämnen eller fler årskurser, enligt Skolverket. En av fyra lärare anser att skolan kan klara sitt uppdrag helt utan att använda sig av de nationella proven som en form av bedömning eller utvärdering av elevernas kunskaper, i enlighet med Skolverket.

Omdömen och betyg

I resultat av undersökningen menar Skolverket (2004) att bedömning och betyg till viss del hänger samman med de nationella proven. Detta utifrån att proven utgör underlaget för bedömningen och att proven är formulerade utifrån betygssystemets karaktärsdrag. Lärarna menar att proven ska utgöra en grund för en likvärdig bedömning av eleverna samt ge en bild av hur de olika klasserna och de enskilda skolorna förhåller sig till övriga landet. Proven ska även ge ett underlag för bedömning av stödåtgärder till eleverna om de har bristande kunskaper inom ämnena. En rikstäckande diagnostisering gör att dessa bedömningar blir mindre godtyckliga och förstärker därmed elevernas rättsäkerhet, enligt Skolverket. Naeslund (2004) menar att proven ska verka som mönstergiltiga för bedömningen såväl som för undervisningen samt sättet att bedöma kunskapskvaliteter. Skolverkets rapport visar på att trots att lärarna menar att de själva kan genomföra bedömningen av elevernas kunskaper så fungerar proven trots allt som en bekräftelse på att man är på rätt väg.

Enligt Wikström (2007) har föreställningen om mätning ofta en negativ klang som inte sammankopplas med stöd och lärande, utan en uppdelning av eleverna. Trots detta mäts kunskaper hela tiden i skolan. Läraren observerar, studerar och lyssnar och använder sig av olika former för att bedöma kunskapen. Med detta som underlag försöker man sedan finna vägar hur man ska arbeta vidare eller förändra undervisningen för att uppnå de utsatta målen, anser Wikström. Tholin (2007) menar att olika elever finner sig olika tillrätta i bedömningssituationer. Därför är det viktigt att läraren måste använda sig av flera olika bedömningsmetoder för att ge en rättvis bild av elevernas kunskaper.

Fagerlund och Högberg (2007) anser att den självbild vi bär med oss genom livet påverkas redan tidigt av de betyg som vi får. Att sätta betyg innebär både att stort ansvar och likväl en finkänslighet som gör att många lärare anser att detta kanske är deras svåraste uppgift, enligt Fagerlund och Högberg. Att lärare står inför en otacksam uppgift menar Wikström (2007), beror på att man står inför oklara utformningar med stora möjligheter för personliga tolkningar. Vidare menar Wikström att tydliga målbeskrivningar och betygskriterier ger utgångspunkter för en liktydning värdering av elevernas kunskaper och att de nationella proven är ett hjälpmedel för denna likvärdiga bedömning. Mätningar som dessa av elevernas kunskaper kan vara hjälpmedel men det är viktigt att de görs på rätt sätt och tolkas utifrån dess syfte. Ju större konsekvenser mätningen har för någon desto betydelsefullare är det att den går rätt till, enligt Wikström. Selghed (2007) åsyftar att då kriterierna utformas utifrån en i förväg bestämd kunskap, utifrån vad eleven ska

behärska, handlar det om att bestämma elevens förmåga utifrån dessa bedömningsgrunder. Syftet blir då inte att jämföra eller skilja eleverna åt utan ses utifrån om eleven uppfyllt de krav som finns i dessa bedömningsgrunder, enligt Selghed.

Att dokumentera och utveckla elevernas kunskaper kan ske på flera olika sätt och Skolverket har flera gånger, enligt Tholin (2007) lyft fram frågan om det kollegiala samtalet. Att lärare ska kunna byta elever vid bedömningen av deras kunskaper har flera fördelar. Dels blir bedömningen mer rättssäker för eleverna och lärarna sinsemellan utvecklar ett professionellt språk och blir mer bedömningsskickliga, anser Tholin. Detta arbetsätt har inte anammats förutom när det gäller just bedömningen av de nationella proven. Om man ser bedömningen som en del av lärandet och inte en bedömning av individen, så kan man göra den till en del av utvecklingen och inte som en dom över eleverna, menar Tholin. Fagerlund och Högberg (2007) menar att det görs ständigt bedömningar som fingervisning och stöd för både elever och lärare. Det finns uppenbara fördelar med en professionell bedömarkompetens. För att bedömningen ska kunna bli ett hjälpmedel för undervisningens utveckling och elevernas kunskapsstillväxt hoppas författarna på en omprövning bland de lärare som menar att bedömningar alltid är av ondo. Författarna menar även att det är först då man kan hoppas på att elever blir så rättvist och likvärdigt betygsatta som möjligt.

Det framkom kritik kring det målrelaterade betygssystemet när det infördes. Denna bestod i svårigheterna att utforma klara bedömningsgrunder för en likvärdig betygssättning. Detta enligt Wikström (2007) som även menar att när det inte finns möjlighet att utnyttja avpassade verktyg så som nationella prov och när drivkrafterna för att hålla tillbaks betygen är svaga eller obefintliga, tvingas betygsnivåerna sakta uppåt på bred front. Om kunskapsnivåerna hade stigit i samma grad som betygsnivåerna hade detta varit glädjande menar Wikström. Nu är det inte så menar författaren vidare, utan det framkommer klagomål över att eleverna istället visar allt högre kunskapsbrister. Andledningen till detta kan vara att det finns påtryckningar både internt men även externt på lärare som sätter betygen. Betygen kan hindra eleverna från fortsatta studier vilket skulle kunna vara en andledning till att lärare tenderar att sätta högre betyg liksom att de även skyddar sig själva från påtryckningar från föräldrar men även skollledning, menar Wikström. Selghed (2007) anser att en lärare som inte lyckas betygsätta eleverna på jämgoda och rättvisa grunder, riskerar att förlora trovärdighet i sin profession. Enligt Wikström riskerar eleverna att bli utlämnad till lärarens godtycke och detta visar på att betygsstatistiken helt enkelt är ett resultat av att betygssystemet drabbats av inflation.

Sammanfattning

Dagens forskning visar på att den allmänna bilden av lärares inställning till de nationella proven i årskurs fem och nio är att lärarna ställer sig positivt till proven. Sett i förhållande till vad proven ger tillbaka så anser lärare att de nationella proven är värda sina tidskostnader i form av genomförande och utvärdering. Lärarna anser även att proven kan ses som rättvisa och så krävande som de rimligen kan bli och att lärarnas egna kvalifikationer och med hjälp av andra verktyg kompenserar de brister som man finner i de nationella proven. Forskningen visar även att lärare anser att de nationella proven kan ses som en legitimering av deras vardagsarbete och ger dem

vägledning i form av bedömning och provsammansättning. Proven ska vara till hjälp att finna elevernas styrkor och svagheter i de olika ämnena och det är detta som lärare anser vara provens styrka. Genom att proven anses av lärarna som omväxlande, genomtänkta och välgjorda ses proven som stödjande istället för styrande och Statens bakomliggande arbete bidrar till provens trovärdighet och därmed värderas resultaten också högre.

De nationella proven utgör ett visst underlag för lärarnas bedömning av elevernas kunskapsutveckling då proven är utformade utifrån betygssystemets karaktärsdrag. Samtidigt så är proven ett underlag för bedömningen av stödåtgärder för de elever som brister i kunskaper inom de olika ämnena. Genom tydliga målbeskrivningar och betygskriterier med utgångspunkter för likvärdig värdering utgör de nationella proven ett hjälpmedel för en likvärdig bedömning av elevers kunskaper, enligt dagens forskning.

Den forskning som denna studie presenterar kommer att visa på grundskolelärares inställning till införandet av nationella prov i årskurs tre och hur lärare i årskurs tre till sex anser att detta kan komma att påverka det pedagogiska uppdraget. Denna forskning kommer att visa på hur lärarna ställer sig till utökningen av de nationella proven till att även omfatta årskurs tre liksom om och i så fall hur lärarna anser att undervisningen kommer att förändras. Forskningen kommer även att ge svar på om det kommer att bli en omdömesbeskrivning av elevernas kunskapsutveckling och hur detta i så fall kommer i uttryck. Det kommer även ges svar på om grundskolelärare anser att Statens intentioner om en lägsta kunskapsnivå hos eleverna i årskurs tre kommer att infrias i och med de nationella provens införande i årskurs tre.

Metod

Här kommer en presentation av den metod undersökningen bygger på och de urval samt bearbetning av data som ligger till grund för studien.

Val av metod

Genomförandet av studien bygger på en kvalitativ enkät. Det är den sammansatta och aktiva helheten man eftersträvar i en kvalitativ studie, menar Sandell och Wedin (1995). I sammanställningen av forskningen menar de vidare, är syftet att skapa en upplevelse hos läsaren. Denna upplevelse avser att så långt som möjligt likna den upplevelsen läsaren själv skulle ha haft om hon eller han hade gjort upptäckterna, enligt Sandell och Wedin.

Valet av en kvalitativ inriktning i denna studie kommer sig av att den vill söka reda på de tillfrågade lärarnas inställningar kring de nationella proven och dess införande i årskurs tre samt vilken påverkan lärare tror sig kunna se att detta kan komma att få för det pedagogiska uppdraget. Det är lärarnas sociala verklighet som ligger till grund för deras föreställningar. Det är deras sätt att handla i dag i fråga om sitt pedagogiska uppdrag som även ligger till grund för hur de tror sig komma att handla efter att de nationella proven införs i årskurs tre. Studien söker de bakomliggande uppfattningarna och idéerna bakom ett problem vilket gör den kvalitativ. (Stukát, 2005, Rosenqvist & Andrén 2006)

Det grundläggande i den kvalitativa forskningsmetoden är kontakten med en annan människa i en eller annan form, enligt Sandell och Wedin (1995). Vidare menar de att det fria samspråket är en modell av kommunikation som kan skiftas i olika undersökningssammanhang. Detta samtal kallas i sin professionella utformning för intervju. Sandell och Wedin menar att vid intervjun finns en viktig roll för den som intervjuar att med hjälp av sina frågor leda intervjupersonen att göra så korrekta iakttagelser som rimligt av just det förhållandet som intervjuaren är intresserad av. Vid intervjun, menar de att det finns en risk att den som intervjuar överför förväntningar på den som intervjuas och därmed leder in den intervjuades åsikter i en viss riktning. Ett dynamiskt möte kan innebära att två personer medvetet eller omedvetet påverkas av situationen eller av varandra. Det är detta som gör det svårt att vara objektiv i intervjusituationen, enligt Sandell och Wedin.

Vidare menar Sandell och Wedin (1995) att vid intervjusituationen kan man använda sig av olika grader av strukturering beroende på intervjuarens syfte med intervjun. I sin mest strukturerade form av planering presenteras frågorna i ett frågeformulär. Genom att erbjuda ett antal svarsalternativ och ökar graden av strukturering och standardisering utvecklar man den mer fria, ostandardiserade och ostrukturerade intervjun, den så kallade introspektiva intervjun till en enkät. Fördelen med en enkät är att den kan handha stora mängder svarsalternativ och att svarsalternativen mer

eller mindre kan behandlas datoriserat. I gengäld förlorar intervjuaren flexibilitet och möjligheter till individuella uppföljningar, fördjupningar och nyanseringar som den introspektiva intervjun erbjuder men vinner istället i objektivitet, enligt Sandell och Wedin.

Urval

Lärare som kom att tillfrågas om medverkan i studien arbetar i grundskolans sex första år. Urvalet gjordes då det är lärare i åk 1-3 som kommer att bli berörda av de förändringar som nu kommer att träda i kraft från och med våren 2009. För att få ytterliggare bredd och dimension på studien tillfrågades även lärare i åk 4-6. Detta eftersom att dessa lärare har erfarenhet av att arbeta med nationella prov sedan tidigare då de nationella proven redan idag genomförs i årskurs fem. Därmed kan de ha en inblick i hur införandet av de nationella proven i årskurs tre kan komma att påverka det pedagogiska uppdraget. Enkäten lämnades ut till två skolor i skilda geografiska områden. Sammanlagt tillfrågades 25 lärare.

Motivationen till de tillfrågade lärarna att delta i undersökningen har haft sin grund i att beslutet om de nationella provens införande är taget och lärare i grundskolans tidigare år kommer att bli berörda av detta från och med vårterminen 2009.

De tillfrågade lärarna är alla utbildade grundskolelärare som idag arbetar med elever från årskurs ett till sex. Urvalet består både av kvinnliga och manliga lärare i olika åldrarna från 20 år och uppåt. Antalet yrkessamma år varierar från 1 år och uppåt liksom om de har erfarenhet av att ha arbetat med nationella prov, då i årskurs fem, tidigare eller ej.

Genomförande

Studies genomförande började med en utformning av en undersökningsplan där syftet presenterades. Aktuell litteratur, val av metod, analys och presentation var även dessa delar som presenterades samt en tidsplan. Undersökningsplanen examinerades efter opponering. Utifrån detta sammanställdes ett missiv tänkt att delas ut till tillfrågade lärare angående datainsamlingen, där författaren till studien presenterades samt studiens syfte (bilaga 2). Missivet visade även på de rättigheter de medverkande har vad det gällde konfidentialitetskravet, samt att deras deltagande var frivillig och de hade rätten att dra sig ut när helst de kände obehag med att delta i undersökningen. Detta brev föregick den enkät som delades ut i de tillfrågade lärarnas personalfack och som studiens datainsamling (bilaga 3).

Formen på enkäten utgick från en viss struktur. Frågor så som kön, ålder, antal år som lärare och tidigare erfarenheter var de första frågorna att besvara. Sedan följde ett antal påståenden som den besvarande fick ta ställning till utifrån *Stämmer inte alls*, *Stämmer till viss grad*, *Stämmer i ganska hög grad* och *Stämmer helt och hållet*. Frågorna i enkäten var utformade för att ge svaret på studiens frågeställningar som i

sin tur är menade att svara på studien syfte. Till varje frågedel fanns det utrymme för egna kommentarer och reflektioner som kortfattat kunde skrivas ner av den som besvarade enkäten. I slutet fanns det ytterligare plats för egna kommentarer. Utifrån dessa svar, sammanställdes sedan resultatet. (bilaga 4)

Valet av att efter varje frågedel lämna utrymme för den besvarande att själv få göra skriftliga tillägg och kommentarer kommer sig av att den svagheten i enkätens utformning att komma in på djupet i de olika frågorna. I formuleringen av frågorna kan det även vara svårt att få fram en bra språklig utformning som täcker allas behov av svarsalternativ.

Bortfallet var en aspekt som man måste ta hänsyn till då ett stort bortfall kan leda till ett osäkert resultat. För att minska bortfallet fanns det en avsikt att lämna ut en påminnelse till den eller de skolor som visade på ett lågt deltagande. Detta via ett brev som skulle sättas upp på den gemensamma anslagstavlan och då även lämna ytterligare några kopior på enkäten. Avsikten med detta var att då får in ytterligare enkäter och på detta sätt kunna minska det eventuella bortfallet.

Svarsfrekvensen var redan vid den första insamlingen mycket stor och endast fyra enkätsvar hade inte kommit in vid angivet datum och detta på endast en av skolorna. Som planerat sattes det upp en lapp på den gemensamma anslagstavlan som en påminnelse om att svara på enkäten och det lades även några exemplar i anslutning till påminnelseappen. Trots detta så kom det inte in några fler svar.

Parallellt med arbetet av framställning av undersökningsplan, missiv och enkät pågick litteraturläsningen. Den första skriftliga utformningen av uppsatsen tog form i fråga om inledningen fram till litteraturgenomgången. Den genomgångna litteraturen skrevs även denna ner, först i referat på ett eget dokument och sedan sammanställdes litteraturen utifrån rubriker som svarade upp mot syftets frågeställningar. När sedan enkäterna delades ut var uppsatsskrivandet vilande under sex veckor fram till det att enkäterna åter samlades in.

Efter insamlingen så fortsatte arbetet med att sammanställa resultatet. Sist i arbetsgången skrevs sedan diskussionen där mina, det vill säga författarens åsikter, tankar och reflektioner framkommer. Såväl resultatet, litteraturen samt val av metoder lyfts fram liksom tankar kring fortsatt forskning inom ämnet. Under hela arbetet så fördes det en kontinuerlig kontakt med handledaren både via handledarträffar och via mailkontakt.

Trovärdighet

I utformningen av enkäten måste en försäkran finnas om att frågorna uppfattas lika av alla för att få ett tillförlitligt underlag för analysen. Sedan måste även frågan om enkäten når den avsikt den haft med dess utformning. Ger enkäten svaret på syftet? Dessutom måste frågan ställas om urvalet är representativt för undersökningen. För att försäkra att enkäten nått reliabilitet och validitet lämnades frågeformuläret för noggrann granskning till handledaren men även till studiekamrater och ett flertal

lärare som inte kom att delta i enkätundersökning. Detta för att eventuella frågetecken skulle redas ut innan enkäten ämnades lämnas ut till de tilltänka lärarna. Frågorna inför granskningen bestod i om enkäten svarade upp för syftet? Kan jag få de svar som studien eftersträvar? Är det detta jag vill mäta? Efter responsen utformades enkäten till den slutliga versionen som sedan kom att delas ut.

Forskningsetik

För att säkerställa ett korrekt arbetssätt användes Vetenskapsrådets Forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet 2007) som ett underlag för studien. Detta innebar att missivet presenterades valet av studien för de tilltänkta lärarna och information om syftet med undersökningen. Vidare delgavs tillvägagångssättet, urvalsprocessen och användningen av den kommande rapporten. Dessutom upplystes de medverkande om att deltagandet var frivilligt. Förutom detta lämnades information om samtyckekravet samt konfidentialitetskravet och en närmare beskrivning av vad detta innebar för de deltagande i projektet. Det lämnades även i informationsbrevet uppgifter där de tillfrågade kunde ta kontakt med författaren till uppsatsen vid eventuella frågor inför och under samverkan.

Etiska komplikationer studien kunde råka ut för var att elever som egentligen står helt utanför studien, kunde komma att benämnas av deras lärare för att exemplifiera synen på bedömning. Om det skulle inträffa var avsikten att hänvisa till syftet med studien. Det var lärarens perspektiv som var det intressanta och inte hur resultatet för de enskilda eleverna i klassen skulle kunna komma att se ut. Skulle uppgifter framträda i enkäten som går emot det etiska förhållningssätt skulle detta bortses från och inte användas i resultatbeskrivningen.

Analys

Det var helheten av enkätsvaren som var det väsentliga i denna undersökning. Enkätfrågorna var formulerade så att var och en gav svaret på de frågeställningar som hade sitt ursprung i syftesformuleringen och som i sin tur skulle ge svaret på undersökningens primära syfte. *Vilken inställning har grundskolelärare till införandet av nationella prov i årskurs tre och hur kan detta komma att påverka det pedagogiska uppdraget?*

Resultatet växte fram utifrån tolkningsprincipen där forskaren bland svaren sökte efter likheter och skillnader både fråga för fråga men även utifrån materialet som helhet. Svaren tolkades utifrån syftet och frågeställningarna och helheten tolkades utifrån de avslutande kommentarerna där lärarna gav uttryck för sina inställningar utifrån enkäten som helhet. Nyckelord valdes ut bland enkätsvaren med hänsyn till att dessa var mest frekventa och gick att härleda till syftesformuleringen och frågeställningarna. Nyckelorden i analysen blev utifrån denna tolkning *för* eller *emot* de nationella proven. Övriga nyckelord som framkom var *utvärdering*, *utformning*, *tydliggörande* och *utslagning*. Det var utifrån syftets frågeställningar liksom en

sammanfattning av nyckelorden som olika teman växte fram, *mål, redskap, bedömning* och *ställningstagande*. Dessa teman fick sedan utgöra rubriker i resultatet där lärarnas olika åsikter utifrån rubrikerna presenterades. Sist i resultatet under temat *påverkande faktorer* presenterades de likheter och skillnader som gick att utläsa utifrån ålder, kön, antal yrkessamma år som lärare och om de tillfrågade lärarna hade tidigare erfarenheter av att arbeta med nationella proven i de högre åldrarna.

Tolkningen av enkätsvaren gick till på sådant sätt att fråga för fråga i enkäten gick igenom. Svartalternativen A och B fick utgöra en del där lärarna inte håller med och alternativen C och D fick representera att lärarna höll med påståendet. De skriftliga kommentarerna gick även de igenom och tolkades utifrån nyckelorden och infördes under temarubrikerna. Svartalternativen tolkades utifrån flera olika infallsvinklar för att tydliggöra de likheter och olikheter som framkommit och som kunde ge svar på undersökningens syfte. Dessa infallsvinklar var lärarnas yrkeserfarenhet, deras ålder, deras kön och om de hade tidigare erfarenhet av att arbeta med nationella prov. Sökningen utgick från om man tydligt kunde se om vissa parametrar så som exempelvis om man hade fler antal år inom yrket gav ett resultat som skiljde sig från om man hade färre antal år inom yrket eller om vissa åsikter var mer frekventa än andra.

Resultat

Resultatet bygger på och presenteras utifrån de fem framvuxna teman -mål, redskap, bedömning, ställningsstagande och påverkande faktorer - utifrån analysen.

Mål

Ett provs utformning mäter kunskaperna men det är de nya kunskapsmålen som lärarna ser kan komma att få den stora betydelsen för elevernas kunskapsutveckling, inte proven i sig. Detta menar man eftersom att de nya kursplansmålen kan komma att tydliggöra på ett mer synligt sätt än tidigare vad eleverna ska ha uppnått kunskapsmässigt i årskurs tre.

Införskaffandet av material och planering av lektioner är bundet till målen, anser lärarna och bör även i fortsättningen vara så. Man menar att genom att tydligare synliggöra målen för årskurs tre kan man förvänta sig att man lägger grunden för en mer likriktad bedömning av elevernas kunskaper. Lärarna tror även att genom att synliggöra kunskapsnivåerna på ett tidigare stadium skulle man snabbare kunna sätta in de resurser som de enskilda eleverna behöver för en likriktad kunskapsutveckling.

Då man redan i årskurs två gör läs- och skrivscreeningstest på eleverna anses det av lärarna att steget till ett införande av nationella prov i årskurs tre inte är så stort. De nationella proven som idag genomförs i årskurs fem samt läs- och skriv screening testerna i årskurs två anser man visar på elevernas kunskapsutveckling och blir en bekräftelse på vad man redan vet om sina elever, enligt lärarna. Förändringen som man förväntar kommer att ske i årskurs tre med införandet av de nya proven anses snarare ligga i de nya målrelaterade kursplanerna där kunskapsnivån tydliggörs för vad elever i årskurs tre ska förväntas kunna, menar man. Enligt lärarna får man på så sätt ett tydligare direktiv över vad eleverna förväntas kunna kunskapsmässigt redan i årskurs tre, istället för de kursplaner som man arbetar utifrån i dagens skola. De strävansmål mot årskurs fem som man idag arbetar utifrån visar inte på samma tydliga sätt vad eleverna förväntas kunna när de lämnar årskurs tre, menar lärarna.

Redskap

Lärarna tror sig se att de nationella proven visserligen kan komma att till en viss del bli viktiga redskap för att synliggöra elevernas kunskapsutveckling. Men redan i dag görs läs- och skrivscreening av eleverna i årskurs två av specialpedagoger och lärarna anser att i och med detta så har man redan idag de redskap som behövs för att synliggöra elevernas kunskapsutveckling. De nya proven blir dock ett ytterligare hjälpmedel i bedömning men bör inte ses som styrande för undervisningen, menar man.

Ser man till proven som ett redskap som ska ligga till grund för lektionsplaneringen så framkommer det åsikter om att även om det finns en risk för det, så får det inte ske. Man anser att det trots allt är läroplanen som ska styra undervisningen. Även införskaffandet av material ska ske utifrån målbeskrivningen och inte för att uppnå höga resultat på de nationella proven, enligt lärarna. Samtidigt menar man att proven kan komma att ses som ett riktmärke över vad eleverna ska förväntas kunna och blir därmed ett hjälpmedel i planeringen och vägledning i att införskaffa material.

I frågan om de nationella proven kan användas som ett redskap i pedagogiska diskussioner framkommer det olika åsikter bland de tillfrågade lärarna. Vissa lärare anser att de nationella proven kan komma att ses som ett redskap i diskussionerna mellan läraren och föräldrarna liksom mellan läraren och skolledningen. Dessa lärare menar att man på ett tydligt sätt skulle kunna mäta och visa på elevernas kunskaper i förhållande till andra elever och kursplanernas mål, vilket skulle kunna ligga till grund för diskussionerna. Men andra lärare bland de tillfrågade anser att de nationella proven inte har någon som helst betydelse för dessa pedagogiska diskussioner mellan lärare och föräldrar liksom mellan lärare och skolledning. Detta eftersom det är kursmålen och inte resultaten av de nationella proven som ska utgöra utgångspunkt för sådana samtal och det är hela elevens kunskapsutveckling som ska tas i beaktning.

Bedömning

Det framkommer att lärarna anser att det är bra med tidiga insatser för att synliggöra elevernas starka respektive svaga ämneskunskaper. Men trots att det är de kvalitativa mätbara resultaten som skolledning efterfrågar enligt lärarna, kan mycket av elevernas kunskapsutveckling inte visas genom ett prov. Det är under samtal som detta kommer fram. Man tror att ett prov kan upplevas som stressande för eleverna och därför bör man inte lägga allt för stort fokus på de nationella proven i fråga om bedömningen av elevernas kunskapsutveckling.

Det finns en oro bland lärarna och det anses även finnas en risk för att när man börjar mäta elevernas kunskaper kvantitativt så riskerar man även att benämna kunskaperna utifrån en mer betygslignande bedömning. Detta för att en tydligare jämförelse mellan olika elevers prestationer och ett riksgenomsnitt blir möjlig. Men denna oro menar man, kan vara obefogad eftersom det inte finns betyg eller betygslignande omdömen i de lägre åldrarna i dag och införandet av de nationella proven borde därför inte få denna effekt på bedömningen av elevernas kunskaper.

Även farhågor finns för att de negativa följderna av bedömningar utifrån nationella prov kan bli en utslagning av eleverna redan i mycket tidig ålder, visar resultatet. Många elever gör sig inte rättvisa i bedömningen via prov, menar man. Lärarna menar att det även finns en risk för att föräldrarna överskattar provens betydelse som en måttstock för elevernas kunskapsutveckling. Vissa elever menar man är inte kunskapsmässigt mogna för sådana test utan behöver tid på sig att hinna i fatt. Detta eftersom elever ligger på olika mognadsnivå ju tidigare i skolan man testat dem och

är därmed inte varit mogna för att kunna ta till sig de kunskaper eller sättet att resonera som de nationella proven testar. Därmed skulle ett nationellt prov döma ut de elever som behöver mer tid på sig att befästa dessa kunskaper och ett misslyckande skulle då kunna bli uppenbar, enligt lärarna. Ger man bara eleverna den tid de behöver i sin progression så menar lärarna att ju äldre eleverna blir desto mer likvärdiga bedömningar kan man göra, då elever som är sena i sin kunskapsmognad oftast kommer ikapp sina jämnåriga kamrater ju äldre de blir.

Samtidigt så kan proven visa på elevernas kunskapsutveckling vilket då möjliggör insättandet av tidiga resurser för att öka elevernas ämneskunskaper, enligt lärarna. De nationella proven kan komma att vara ytterligare en hjälp för att visa på de kunskapsluckor som finns när man arbetar utifrån en målrelaterad läroplan och därmed kan resurserna sättas in tidigt för att stödja elever där det behövs, menar man. Enligt lärarna kan de nationella proven ses som ytterligare en hjälp till att upptäcka de elever som inte uppnår kunskapsmålen redan i årskurs tre. Skulle man då få de stödresurser som behövs för att motverka detta, skulle det kunna medföra en ökning av godkända elever på de nationella proven i de senare åren och på sikt bidra till en ökad generell kunskapsutveckling, anser lärarna.

Ställningstagande

Man skulle kunna summera lärarnas inställningar till de nationella proven som ”vi får vänta och se”. Utformningen av proven kommer att få en väldigt stor betydelse för hur de kommer att tas emot av lärarkåren. Alla lärare har inte ännu kommit i kontakt med förslaget och de lärare som redan har gjort det har ännu inte orkat sätta sig in i provens utformning och dess konsekvenser för deras undervisning.

Farhågorna kring införandet av proven är att de inte kommer att vara rättvisa i sin bedömning av elevernas kunskaper. Man är även rädd för att undervisningen blir alltför smal liksom att föräldrar lägger en allt för stor vikt vid provresultaten, vilket skulle kunna leda till stress för och en tidig utslagning av eleverna. Tidsaspekten är även den avgörande sett i förhållandet till vad proven ger i form av ökad ämneskunskap kontra förberedande tid för lektionsplanering. Det finns en oro bland lärarna att en alltför stor tid av planeringen av lektioner istället kan gå till planering, genomförande och uppföljning av proven.

Man tror sig kunna se att lärarkårens profession kan komma att kunna stärkas i genom en mer likvärdig bedömning av elevernas kunskaper genom tydligare kunskapsmål. Man kan tydliggöra det egna arbetet och visa på den egna kvalifikationen gent emot andra. Detta enligt lärarna eftersom man arbetar mer likvärdigt och därmed kan ställa den egna prestationen mot kollegornas. Genom en ökad kunskapsutveckling hos eleverna hoppas man även på att yrkesprofessionen kommer att stärkas. De nationella proven antas av vissa lärare kunna komma att bli ett verktyg i form av att synliggöra målen och till viss del utgöra ett underlag för pedagogiska diskussioner då man tydligt kan se var eleverna befinner sig kunskapsmässigt i förhållande till kursmålen. Andra menar att det är kursplanerna och målen som ska ligga som underlag för dessa samtal utifrån hela elevens

kunskapsutveckling och att proven därför inte kommer att vara ett redskap för pedagogiska diskussioner. Men proven ses av lärarna som intressanta exempel på vad som kommer att betonas som viktiga kunskaper och därmed vad som förväntas av dem och vad de ska lära ut till sina elever.

Påverkande faktorer

De påverkande faktorerna som gick att utläsa var inte så markanta att man kunde utläsa några större skillnader. Det var snarare så att ställningstagandet kring de olika frågorna var över lag jämt fördelat mellan ålder, antal verksamma år och huruvida man hade erfarenhet eller inte av att tidigare ha arbetat med de nationella proven.

En viss skillnad kunde dock utläsas utifrån erfarenhetsmässighet, där de lärare som har mindre erfarenhet visade på en något större tilltro till de nationella provens positiva inverkan på undervisningen. De ansåg i något högre grad att lektionsuppläggen och planeringarna till en viss del kommer att vara mer riktad mot och utgå från provens sammansättning. Mindre erfarna lärare såg i större utsträckning att de nationella proven kan komma att vara ett stöd i det pedagogiska uppdraget och en hjälp för att öka elevernas kunskaper. Man ansåg även i en något större utsträckning att proven kan komma att ligga som underlag för pedagogiska diskussioner.

De lärarna med längre yrkeserfarenhet tror sig inte kunna se att införandet av proven kommer få någon större effekt utifrån deras arbete eller elevernas kunskapsutveckling. Detta eftersom man idag redan har de redskaps som krävs för att synliggöra elevernas kunskapsbrister. De mer yrkeserfarna lärarna var även de som ansåg i en något större utsträckning att de nationella proven inte kan komma att ligga till grund för pedagogiska diskussioner. Vidare menar dessa lärare att införandet av nationella prov snarare kan komma att ta tid från planering och utvärdering istället för att vara en bidragande resurs i undervisningen och i elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattning

I frågan om hur lärare ställer sig till införandet av nationella prov i årskurs tre kan man påstå att utformningen av de nationella proven kommer få en väldigt stor betydelse för hur de nationella provens införande i årskurs tre kommer att tas emot av lärarna. Farhågor finns bland lärarna att proven inte kommer att vara rättvisa i sin bedömning av elevernas kunskaper liksom att föräldrarna kommer att lägga allt för stor vikt vid provresultaten. Det finns även en oro över att undervisningen kommer att bli allt för smal efter införandet och att en allt för stor tid av planeringen av lektioner kommer att gå till genomförande och uppföljning av proven.

I frågan om hur undervisningen kan komma att förändras, menar lärarna att även om de nationella proven kan komma att ses som ett redskap som kan ligga till grund för lektionsplaneringarna och som underlag för pedagogiska diskussioner är det trots allt även i fortsättningen läroplanen som ska styra undervisningen. För de lärarna med

mindre erfarenhet av undervisning tros de nationella proven kunna komma att ligga till underlag för planeringen, genomförandet, pedagogiska diskussioner och utvärderingen av lektionsupplägget och elevernas kunskapsutveckling i en högre utsträckning än för de lärarna med en högre erfarenhet av undervisning. För de lärarna med en högre undervisningserfarenhet tros inte ett införande av proven komma att påverka deras undervisning nämnvärt.

I fråga om omdömesbeskrivning av elevernas kunskapsutveckling så anser lärarna att det finns en risk för att man börjar bedöma elevernas prestationer utifrån en mer betygsliknande bedömning. Detta eftersom att proven gör det möjligt att jämföra elevernas kunskapsutveckling med elevernas prestationer med ett riksgenomsnitt. Men även om risken finns så anser lärarna att detta inte borde ske. Detta eftersom att lärare idag inte använder sig av betyg eller omdömen för att utvärdera elevernas kunskaper i årskurs tre och inte heller bör göra det efter införandet av de nationella proven i årskurs tre.

I frågan om statens intentioner om en ökad ämneskunskap anser lärarna att de nationella proven kommer till en viss del kan bli viktiga redskap för att synliggöra elevernas kunskapsutveckling. Men det är trots allt de nya målformuleringarna i de aktuella ämnena som lärarna anser kan komma att få den största betydelsen för elevernas kunskapsutveckling och där med deras ämneskunskaper. Detta eftersom att de nya kursplansmålen kan komma att tydliggöra på ett tydligare sätt än tidigare vad eleverna ska ha uppnått kunskapsmässigt i slutet av årskurs tre.

Diskussion

Här följer nu den diskussion som bygger på studiens arbetsgång, tidigare forskning, resultatet samt vidare forskning och personliga kommentarer.

Metoddiskussion

I urvalet av lärare till denna studie tillfrågades lärare i årskurs ett till sex på två skilda skolor. En snedfördelning kom att visa sig hade skett mellan kvinnor och män i studien då det var ett mycket större antal kvinnor som hade svarat på enkäten. Denna faktor gjorde att parametern kön inte var tillförlitlig i fråga om generaliseringsbarheten fördelat mellan män och kvinnor och fick därmed bortses från i sammanställningen av resultatet. Orsaken till denna snedfördelning kan vara att lärarkåren i dessa åldersgrupper är mer kvinnodominerat och vilket borde ha kunnat förutses, vilket då skulle ha medfört att frågan om kön inte skulle ha tagits med från början.

I studien så valdes det att göra en kvalitativ enkät. Enkätens utformning med frågor som söker den svarandes åsikter och inställningar kring ett ämne gör att den kan anses vara kvalitativ till skillnad från en kvantitativ enkät där forskare sammanställer att resultat utifrån empirisk data och inte utifrån personliga ställningstaganden. Studien hade inte till syfte att mäta och undersöka hur den pedagogiska verksamheten påverkas av ett införande av nationella prov i årskurs tre. Det var lärarnas förhållningssätt till proven som undersöktes och deras tankar och funderingar kring hur deras pedagogiska uppdrag kan komma att förändras, vilket gör att den kan anses vara kvalitativ.

Valet av att använda sig av en enkät hade de fördelarna att författaren till studien inte själv behövde delta i insamlandet av data vilket i detta fall kunde leda till en något större insamlande med fler respondenter. Samtidigt så fanns den nackdel att studien ändå bygger på en kvalitativ undersökning där det var lärarnas åsikter gentemot syftet som skulle undersökas. Detta ledde då till att utformningen av enkäten blev väldigt viktig i form av öppna frågor där de personliga åsikterna skulle få komma fram.

Enkätens utformning bygger på de frågeställningar som var och en har i avsikt att svara upp på studiens syfte. Utifrån denna struktur sammanställdes enkäten och efter granskning delades den ut till de utvalda lärarna. Fråga nummer 11, *Beslutet om de nationella provens införande i skolan från åk 3 är väl förankrad hos lärarkåren* kan i och för sig anses vara intressant att undersöka, men den hade ingen förankring i denna studies syfte. Detta fick då den konsekvensen att svarsalternativen fick bortses från i resultatsammanställningen och borde därför inte varit med i enkäten från första början.

En risk som finns i en studie där forskare efterfrågar personliga ställningstaganden är de etiska komplikationerna. Elever kan benämnas vid namn eller andra icke sakliga personliga åsikter kan framkomma vilket skulle kunna medföra att den som ligger bakom studien får ta del av konfidentiella uppgifter. I denna studie framkom inga sådana personliga åsikter som kan anses strida mot konfidentialitetskravet utan intentionen med att hålla studien saklig får anses som uppnått.

I analysen har tillvägagångssättet i resultatsammanställning beskrivits. I och med att det fanns en röd tråd mellan syftet, frågeställningarna och enkäten kunde man vid resultatsammanställningen vända på det hela. Genom att utgå från enkätsvaren som i sin tur svarade på frågeställningarna vilket gav svar på syftet så framkommer syftet i resultatet. Detta visar på lärares inställning till de nationella proven och hur de tror att dessa kan komma att påverka den pedagogiska verksamheten.

Frågan om betygsliknande omdömen kom sig av att tidigare forskning kring lärares inställning till nationella prov har lyft denna fråga och den varit en central del i dessa resultat. Det var utifrån tanken kring jämförelse mellan denna studie och tidigare undersökningar som frågeställningarna även kom att innehålla denna vinkling. Det fanns en risk i att ämnet inte skulle ha lyfts utan denna frågeställning eftersom man som lärare inte använder betyg i grundskolans tidigare år. I och med frågan fick de tillfrågade lärarna sätta sig in i problematiken att risken trots allt kan finnas att lärarna nu kommer att bedöma eleverna utifrån en mer betygsliknande bedömning. För en mer objektiv bild av frågan borde den ha formulerats mer öppen för att kunna anses som helt saklig.

Resultatdiskussion

Denna studie bygger på den inställning som lärare i dag har till de nationella provens införande i årskurs tre och vad detta kan komma att betyda för det pedagogiska uppdraget. Förslaget om provens införande i årskurs tre som lagts fram av regeringen och som sedan antagits, har medfört att Skolverket har fått skriva om kursplanerna. Detta till en målbeskrivande formulering kring vad eleverna förväntas kunna i det tredje skolåret inom ämnena svenska, matematik och svenska som andra språk.

Socialdemokratiens skolpolitik har länge präglat vår skolas utformning och inom rörelsen så talar man om att en tidig uppdelning av elever utifrån olika kunskaper och bakgrunder hindrar barnens utveckling och bidrar till segregation, enligt Rådslagsgrupp Skola (2007). Rådslagsgruppen menar att eleverna tappar både lusten till att lära och sin självkänsla när de bli stämplade som icke godkända. Vidare framhåller Rådslagsgruppen att barn lär i olika takt och på olika sätt, vilket de nationella proven inte tar hänsyn till.

Nu har vi en ny regering som bygger på en borglig allians och där talas nu istället om att skolan måste anpassas utifrån elevernas skilda bakgrunder och förutsättningar. Allians för Sverige (2006) menar att lärare har ett gemensamt ansvar för att hjälpa eleverna nå kunskapsmålen i en positiv anda med fokus på kunskapsnivåerna. De menar att genom de nationella proven får lärarna det redskap som behövs för att

synliggöra elevernas kunskapsbrister och därmed kan sätta in tidiga resurser så att alla elever ges förutsättningar att nå målen.

Vad innebär då detta för alla lärare? Hur ska deras undervisning vara utformat för att eleverna ska kunna nå kursplansmålen och kan de nationella proven vara det verktyg som tidigare saknats för att nå dit? Intentionen från den nya regeringen är att proven tidigt ska synliggöra elevernas kunskapsbrister så att man i skolan kan sätta in åtgärder för att lyfta kunskapsnivån. Detta är något som framkommit som en bra åtgärd enligt de tillfrågade lärarna likväl i denna som i Naeslunds (2004) studie. Samtidigt så finns risken med det som Socialdemokraterna (2007) menar är en tidig utslagning av elever och en knäck av självförtroendet. Mycket av den oro som framkommit över den stress som eleverna kan uppleva kring provens genomförande, kanske är en stress över att eleverna inte ska bli godkända på proven och därmed stämplas som okunnig? Men samtidigt är meningen med proven att upptäcka de elever som inte uppnår kursplansmålen inom de aktuella ämnena och ge dem hjälp så att ingen ska bli efter i sin kunskapsutveckling. Frågan kvarstår dock, kan vi upptäcka dessa elever redan idag och därmed bespara eleverna den risk för oro som lärare tror sig kunna se att införandet av de nationella proven kan komma att innebära?

Som lärare måste man utgå från de didaktiska frågorna och vara väl medveten om de val man gör som lärare. Detta menar Orlenius (2001), som även hävdar att lärare ska kunna svara för de pedagogiska tankar som ligger till grund för undervisningen. Det är läraren själv som väljer strategier för att uppnå kursplanernas mål. Jag vill mena att det även är utifrån det politiska uppdraget man som lärare gör sina val. Idag ska undervisningen ske utifrån ett samspel med eleverna enligt Selghed (2007) och detta innebär att lärare tillsammans med eleven inte bara planerar innehållet i undervisningen, utan även metoder och bedömning. Vidare menar Selghed ett detta medför då att lärare bör ha flera olika former av bedömningsmetoder. Alliansen för Sverige (2006), anser att man bygger en framgångsrik skola på välutbildade lärare där fokus ligger på kunskapsnivån. Dagens forskning som Selghed visar på är att lärare som ställer frågor och bedömer svar inte utvecklar elevernas lärande. Det är bedömningsmetoder som involverar eleverna i både frågandet och bedömandet där eleverna tillåts att kommentera och uttala sig som ger de bästa resultaten. Lärarna i denna studie menar att ett nationellt prov är ett alltför statistiskt redskap för att ge en rättvis bild av hela elevens kunskapsutveckling och att det är genom samtalet och inte genom statistik, som elevernas verkliga mångfald kan synliggöras och komma till sitt rätta.

Enligt Alliansen för Sverige (2006) så finns det ett gemensamt ansvar för att alla elever ska uppnå kursplansmålen och det är trots allt skolarbetet som ligger till grund för framtida möjligheter. Ser man då till dagens forskning som visar på att involverade elever i fråga om utvärdering och bedömning av kunskaper ger högre resultat och ställer detta mot den mer kontrollerande bedömningen genom nationella prov kan man ju ställa sig frågan om dessa båda kan gå hand i hand? Kan en ökad kontroll medföra att eleverna känner sig mer involverade i bedömningen och utvärderingen av deras kunskaper eller innebär det en inskränkthet och därmed förhindrar att eleverna utvecklar högre kunskaper?

Utifrån ett historiskt perspektiv kan införandet av de nationella proven införande ses med hänsyn till att de växt fram utifrån den rådande politiska och finansiella strukturerna. Efter andra världskriget då industrin var i behov av kvalificerad arbetskraft menar Korp (2003) eftersöktes bedömningsredskap som kunde sortera ut de duktigaste och mest kompetenta. Under 1970-talet sågs kunskapsbedömningen som ett pedagogiskt hjälpmedel snarare än som ett sorteringsinstrument, enligt Korp. Dagens införande av nationella prov i årskurs tre skulle kunna ses som en mix ur detta politiskthistoriska perspektiv av eftersökandet av bedömningsredskap likväl som pedagogiska hjälpmedel. Alliansen för Sverige (2006) menar att de nationella proven idag har till syfte att tidigt i skolan ge eleverna möjlighet att uppnå målen i skolan och detta genom tydliga målbeskrivningar redan i årskurs tre. Detta ska sedan ligga till grund för elevernas framtida utsikter. Alliansen vill även att det skapas en skola för alla och att skolorna ges rätten att utforma undervisningen utifrån lokala förutsättningar. Idag är intentionerna med de nationella proven att öka kunskaperna hos eleverna - kanske för att stärka en framtida utveckling av landet? – samtidigt som proven ses som ett pedagogiskt hjälpmedel att lyfta fram alla elever, snarare än att se de nationella proven som ett sorteringsinstrument.

Tidigare forskning som Skolverket har gjort med hjälp av docent Naeslund (2004) har kommit fram till att lärare ser de nationella proven som en vägledning i deras bedömning av elevernas måluppfyllelse. Även i det resultat som denna studie har kommit fram till, lyfter lärarna att de nationella proven kan ses som ett hjälpmedel snarare än en bedömning av elevernas ämneskunskaper. Proven blir en vägledning och ett hjälpmedel att synliggöra målen och utgör ett stöd för bedömningen.

I Naeslunds (2004) studie visar resultatet på att den kostnadsfaktor som tiden är i form av att förbereda och utvärdera de nationella proven ändå är värd sin kostnad i förhållande till vad proven ger i form av synliggörande av elevernas kunskaper. Ska resultatet jämföras med denna studie, där lärarna ännu inte har arbetat med nationella prov i årskurs tre, så framkommer även i denna studie en viss oro över att proven kommer att ta för mycket tid av lektionsplaneringarna och därmed kosta för mycket i förhållande till vad proven kommer att ge. Denna skillnad mellan de båda studierna kan troligtvis påverkas av att i Naeslunds studie kan de tillfrågade lärarna svara utifrån en erfarenhetsbaserad verklighet. I denna studie bygger de tillfrågade lärarnas åsikter på ännu inte upplevda erfarenheter.

I frågan om provens betydelse för mer betygslänkande bedömningar går resultaten utifrån Naeslunds (2004) studie och denna studie isär. I Naeslunds studie är lärarna mer positiva till att proven utgör en grund för betygsbedömning, framför allt i årskurs nio. Detta är trots allt kanske inte så konstigt då betyg ska sättas i årskurs nio och proven då troligtvis tydligare visar på elevernas kunskaper inom de olika ämnena. I de lägre åldrarna framkommer det i denna studie att betygslänkande omdömen inte sätts och därmed bör inte de nationella proven utgöra ett sådant underlag. Men trots att lärare i Naeslunds studie menar att ett prov inte ger rättvisa resultat i bedömningar av elevers hela kunskapsregister, utan lärarna måste se till en större helhet och använda sig av flera olika bedömningsfaktorer, så tillskrivs de nationella proven en viktig roll i fråga om betygssättning i Naeslunds studie. I resultatet av denna studie visar det sig att lärarna är på det klara med att man inte får sätta betygslänkande omdömen på eleverna. En fråga blir dock hur Skolverket kommer att formulera bedömningen av de nya nationella proven. Hur kommer

gränsen för godkänt att benämnas och vilka begrepp kommer Skolverket att välja? Kan lärarna vara objektiva i sin bedömning och i och för sig inte sätta betyg, men kan deras omdöme av eleverna stå helt fria från en mer betygsliknande bedömning när man på Skolverkets direktiv ska bedöma elevernas kunskaper?

En viktig faktor som visat sig i denna studie om hur lärarna kommer att bemöta de nationella proven, är provens utformning. Lärarna anser att ett prov inte kan ge en rättvis bedömning av elevernas kunskaper, utan det krävs fler bedömningsmetoder för att ge en bild av hela elevens kunskapsregister. I Naeslunds (2004) studie visar det sig att lärarna anser att proven är både varierande i sin utformning och i svårighetsgrad men att det likväl krävs flera olika bedömningsmetoder för att fastställa en elevs kunskaper. Likväl som i Naeslunds som i denna studie framkommer oron över proven som stressmoment. Naeslund menar att det ofta är lärarna som stressar upp eleverna inför provet medan denna studie snarare påvisar lärarnas oro över föräldrarnas inverkan på elevernas oro inför proven.

Att det finns en skillnad i denna beskrivning kan nog handla om objektiviteten i frågan. Naeslund gör en tolkning utifrån sitt resultat att lärarna stressar upp eleverna inför proven. I denna studie så framkommer det en oro över att stress inför proven kan förekomma men det är lärarna själva som framför denna oro. Att tillförskiva sig själv som lärare skulden att frambringa denna stress hos eleverna kan nog vara svårt då man ofta tenderar att föra över negativa egenskaper på andra, vill jag mena. Lärarna talar i denna studie istället om att det är föräldrarna som frambringar stressen hos eleverna genom krav att de ska lyckas på proven. Kanske är det så att det trots allt är ett stressmoment att använda sig av nationella prov i undervisningen, oavsett om den stress eleverna upplever genererats från deras föräldrar eller deras lärare?

Likväl så framkommer det i båda studierna åsikter om att de nationella proven är ett stöd i undervisningen för att synliggöra målen. Trots allt är och förväntas proven vara och bli en grund för likvärdiga bedömningar av elevers kunskapsutveckling och därmed en grund för lärares legitimering som professionell yrkesgrupp. Det ligger en viss skillnad i lärarnas uppfattning om hur betydelsefulla de nationella proven är och kan bli för undervisningen, planeringen och införskaffandet av material. I både Naeslunds (2004) studie och i denna studie framkommer det att lärare med färre antal yrkessamma år i högre grad tillskriver proven en mer betydande roll för det pedagogiska uppdraget.

Detta skulle kunna tolkas som att erfarna lärare har just sin erfarenhet att luta sig tillbaka mot i sin undervisning. Lärare med mindre erfarenhet av undervisning kan se de nationella proven mer som en bekräftelse på att deras elever uppnått de kunskaper som de förväntas uppnå. Att då basera sin undervisning utifrån provens upplägg kan vara ett sätt att säkerställa den egna rollen och säkerställa att man som lärare lär ut de kunskaper som eleverna förväntas kunna.

En fråga som växt fram är om de nationella proven fyller någon funktion? Är införandet av de nationella proven en fråga om utslagning eller är de en väckarklocka för att fånga upp en neråtgående kunskapsutveckling hos våra elever? Redan idag finns det läs- och skrivscreening i årskurs två för att synliggöra de elever som behöver extra resurser för att nå kunskapsmålen. I och med dessa tester så borde skolan sätta in resurser redan där för att stärka kunskapsutvecklingen och borde då

inte detta räcka för att öka kunskapsutvecklingen? Behövs det verkligen fler tester av elevernas kunskapsutveckling? Kan det vara så att om målen tydliggörs för eleverna i årskurs tre så har vi redan de redskap som behövs för att utvärdera elevernas kunskaper? Om vi redan idag har de redskap som behövs och om skolan bara skulle ha professionella lärare att bedöma elevernas kunskaper och hjälpa dem fram i deras utveckling, vad blir då vinsten med de nationella provens införande?

Det kanske trots allt inte är lärarens arbete eller för den delen elevernas kunskaper som är det mest centrala i denna fråga. Frågan kanske snarare är om lärare har de resurser och de möjligheter som krävs för att de ska kunna utföra sitt yrke fullt ut? Om undervisningen ska utgå från varje enskild elevs behov så behövs nog en medvetenhet hos våra politiker om hur verkligheten ser ut för alla lärare. Då kanske de nationella proven kan vara ett sätt att synliggöra detta för politikerna och tillförskaffa lärarna och eleverna de möjligheter som krävs för att öka kunskapsnivån hos eleverna.

Oavsett regering som styr landet så har den en stor makt över lärarnas arbetssituation och vill ändå elevernas bästa. Politiker talar om vikten av en bred bedömning av elevernas kunskaper och en bred undervisning för att tillgodose alla elevers behov utifrån skilda bakgrunder och förutsättningar. Som lärare gör man en massa saker som inte syns men som lärare har krav på sig att visa upp att detta har vi gjort, detta har vi presterat! Men det är i det som inte syns, vägen till kunskapen, som det verkliga arbetet ligger i, vill jag mena.

Vidare forskning

Då denna studie inte ger några svar på hur det kommer att se ut efter införandet av de nationella proven i årskurs tre skulle vidare forskning kunna utgå från denna studie. Detta genom att undersöka lärarnas inställning till de nationella provens införande i årskurs tre efter det att reformen har genomförts för första gången under vårterminen 2009.

Vidare forskning skulle kunna se om lärarnas inställningar står fast eller om det visat sig att de omvärderat sina uppfattningar efter genomförandet. Det skulle även kunna vara intressant att utifrån intentionen om att öka resurserna till de elever som behöver detta för att nå de uppsatta kunskapsmålen undersöka hur det gick. Fick skolan och lärarna de extra resurser som behövdes för att alla elever ska kunna säkerställas en lägsta kunskapsnivå? Blev det en mer generell ökning av elevernas kunskaper i och med en tydligare målbeskrivning inom de olika ämnena. Blev lärarnas bedömningar av elevernas kunskaper mer likvärdiga? Medförde då detta att lärarna i sin tur faktiskt fick en högre status och ett mer erkännande i sin profession så som resultatet i denna studie visat att lärarna hoppas på?

Frågan vad vinsten med ett införande av de nationella proven i årskurs tre blev, kan även den ställas? Fyllde den en funktion? Blev det en generell ökning av stressade elever så som lärarna oroar sig för? Hur kom elevernas involvering i bedömningen och utvärderingen av deras kunskaper att se ut? Blev det en ökning av elevernas involvering och därmed kunskaperna så som dagens forskning visar på att detta kan leda till? Eller minskade elevernas inflytande i bedömningen och utvärderingen av de egna kunskaperna och hur gick det då med deras kunskapsutveckling? Kanske det

kommer att visa sig att vi redan idag hade de redskap som behövdes för att utvärdera elevernas kunskapsutveckling och vad kom då proven att innebära för det pedagogiska uppdraget?

Den mest intressanta frågan att forska vidare om efter införandet av de nationella proven i årskurs tre kanske ändå är att utvärdera om provens införande har varit en överflödigt insats eller om de kom att fylla den funktion som intentionen från regeringen har varit – att öka elevernas ämneskunskaper och säkerställa en lägsta kunskapsnivå hos våra elever i årskurs tre inom ämnena matematik, svenska och svenska som andra språk.

Avslutning

På samma sätt som resultatet inte kan förutses i en sådan här undersökning, kan inte heller lärarnas inställning till de nationella provens införande förutses innan så har skett. Studiens resultat bygger på de tillfrågade lärarnas *inställningar* kring provens införande i undervisningen och dess eventuella påverkan på det pedagogiska uppdraget. Att sätta sig in i frågan om provens införande kan ställas i relation till det Orlenius (2001) menar är en central lärarkompetens. Då studien har för avsikt att presentera lärares inställning till införandet av nationella prov i årskurs tre kan man som lärare få vägledning i hur man själv ställer sig till provens införande. Genom att sätta sig in i frågorna måste jag fundera över vad detta kommer att kunna betyda för min undervisning. Hur ställer sig andra lärare till samma sak? Kanske jag måste omvärdera mina åsikter eller så står jag fast vid de åsikter jag hade redan innan jag läste rapporten? Vad och varför tycker jag som jag gör? Kan jag möta den nya reformen med en fördomsfri och öppen inställning?

Genom att ta del av resultatet kan tankar och värderingar liksom inställningar till provens införande prövas. Detta får betydelse för hur reformen tas emot och likväl dess betydelse för elevernas kunskapsutveckling. Detta beroende på vilken vikt lärarna kommer att lägga vid provens betydelse för verksamheten i fråga om vägledning och utvärdering. Även om undersökningen inte har kunnat ge några konkreta svar på hur den pedagogiska verksamheten kom att se ut efter ett införande av nationella prov i årskurs tre, så har den ändå visat på hur lärare i dag ser till ett *införande* av proven och dess betydelse för deras arbete och profession.

I och med resultatet så får man som läsare en kännedom om både farhågor och förväntningar som lärare i sin profession har till införandet av de nationella proven i årskurs tre. Studien kan vara till hjälp både för den enskilde läraren i sitt ställningstagande men kan även vara en grund för kollegiala pedagogiska diskussioner. Resonemang kan föras kring hur lärarna ska använda sig av proven och vilken betydelse detta ska tilldelas i den pedagogiska verksamheten. En starkt lärarprofession och en mer likvärdig bedömning av elevernas kunskapsutveckling förutsätter vill jag mena, en liktydig användning av de verktyg som finns att tillhandahålla i den pedagogiska verksamheten likafullt som i den pedagogiska bedömningen av elevernas kunskaper. Denna studie kan ligga som grund för en diskussion kring de nationella provens betydelse för den pedagogiska verksamheten. Hur resultatet sedan blev efter införandet av de nationella proven i årskurs tre lämnar jag över med varm hand till andra att ta reda på.

Referenser

Allians för Sverige. (2006). *Mer kunskap –en moden utbildningspolitik*. Sthlm, Sverige. Moderaterna.

Hämtad 6 september, 2007, från

http://www.moderat.se/material/pdffiler/moderat_14153.pdf

Fagerlund, P., & Högber, B. (2007). Bedöma är inte att döma. A.Pettersson (red.), *Sporre eller otyg –om bedömning och betyg* (s.21-35). Malmö:Läraryrskommitténs förlag.

Korp, H. (2003). *Kunskapsbedömning –hur, vad och varför*. Sthlm:Fritzes.

Lundahl, C.(2007). Kunskapsbedömningens historia. A.Pettersson(red.), *Sporre eller otyg –om bedömning och betyg* (s.37-47). Malmö:Läraryrskommitténs förlag.

Naeslund, L. (2004). *Prövostener i praktiken. Grundskolans nationella system i ljuset av användarens synpunkter*. Sthlm:Skolverket.

Orlenius, K (2001). *Värdegrunden –finns den?.* Sthlm:Runa förlag.

Regeringen. (2007). *Vi inför nationella prov i årskurs tre*. Sthlm, Sverige. Regeringskansliet

Hämtad 22 juli, 2007, från

<http://www.regeringen.se/sb/d/a/73296>

Rosén A-S. (1990). I *Nationalencyklopedin* (Band 2, 104). Höganäs:Bra Böcker.

Rosenqvist, M., & Andréén, M. (2006). *Uppsatsens mystik –om konsten att skriva uppsats och examensarbete*. Uppsala:Hallgren&Fallgren Studieförlag AB.

Rådslagsgrupp Skola. (2007). *Ny skolpolitik*. Sthlm, Sverige. Socialdemokraterna.

Hämtad 6 september, 2007, från

<http://www.socialdemokraterna.se/upload/Radslag/Valfard/Dokument/Skolr%C3%A5dslaget%20sv.pdf>

Sandell, R., & Wedin, L. (1995). *Psykologiska undersökningsmetoder*. Lund:Studentlitteratur.

Selghed, B. (2007). Oförtjänt kritik mot lärare. A.Pettersson (Red.), *Sporre eller otyg –om bedömning och betyg* (ss.37-47). Malmö:Läraryrskommitténs förlag.

Skolverket (2004) *Det nationella provsystemet i den målstyrda skolan. Omfattning, användning och dilemman*. Sthlm:Fritzes.

Skolverket. (2006). *Svenska*. Sthlm, Sverige. Skolverket.

Hämtad 18 oktober, 2006, från .

<http://www3.skolverket.se/ki03/info.aspx?infotyp=23&skolform=11&sprak=sv&id3>

Socialdemokraterna. (2007). *Rådslagsgrupper*. Sthlm, Sverige. Socialdemokraterna.
Hämtad 4 december, 2007, från
http://www.socialdemokraterna.se/Templates/Page_____116421.aspx

Skolverket. (2007a). *Delredovisning av uppdrag att föreslå mål att uppnå och nationella prov i årskurs tre*. Sthlm, Sverige. Skolverket.
Hämtad 22 augusti, 2007, från
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1722>

Skolverket. (2007b). *Kortfattad bakgrundsbeskrivning*. Sthlm, Sverige. Skolverket.
Hämtad 22 augusti, 2007, från
<http://www.skolverket.se/sb/d/1822/a/9876>

Skolverket. (2007c). *Målen för åk 3 är klara*. Sthlm, Sverige. Skolverket.
Hämtad 22 augusti, 2007, från
<http://www.skolverket.se/sb/d/1716/a9391>

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*.
Lund: Studentlitteratur.

Tholin, J. (2007). Vilken kunskap räknas? A.Pettersson (Red.), *Sporre eller otyg – om bedömning och betyg* (ss.9-19). Malmö: Lärarförbundets förlag.

Vetenskapsrådet. (2007). *Forskningsetiska principer*. Erlanders Gotab.
Hämtad 24 augusti från
<http://www.ur.se/download/18.6b2f98a910b3e26000360/HS>

Wikström, C. (2007). Subjektiva bedömningar och objektiva tolkningar. A.Pettersson (Red.), *Sporre eller otyg – om bedömning och betyg* (ss.21-35).
Malmö: Lärarförbundets förlag.

Bilaga: 1

Svenska

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tredje skolåret

Eleven skall

- kunna läsa och ta del av berättande, beskrivande och instruerande texter som anknyter till elevens ålder och intressen eller erfarenheter samt kunna samtala om textens innehåll och form,
- kunna skriva berättande, beskrivande eller instruerande texter så att innehållet blir begripligt och med viss handledning kunna göra enkla korrigeringar av meningar och ord,
- muntligt kunna beskriva och berätta om något så att innehållet tydligt framgår samt kunna föra en dialog kring egna och andras upplevelser, kunskaper eller tankar,
- kunna använda någon estetisk uttrycksform för att nyansera, vidga eller konkretisera muntligt och skriftligt berättande

(Delredovisning av regeringsuppdrag 2007 Bilaga: Svenska s 4 av 6)

Matematik

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tredje skolåret

Eleven skall ha förvärvat grundläggande kunskaper i matematik som möjliggör att konkreta och elevnära företeelser kan beskrivas, hanteras och förklaras med olika uttrycksformer inklusive grundläggande matematiska symboler och begrepp. Eleven skall också ha utvecklat en förmåga att samtala om konkreta problem och lösa dem med hjälp av grundläggande matematiska modeller, såväl muntligt och skriftligt som med tekniska hjälpmedel samt kunna reflektera kring tillvägagångssätt och resultat.

Inom denna ram skall eleven:

- kunna undersöka och dela upp naturliga tal samt beskriva deras egenskaper och relationer. Eleven skall också kunna dela upp helheter i olika antal delar samt kunna beskriva, jämföra och namnge delarna,
- ha grundläggande förståelse av de fyra räknesätten och kunna relatera dem till varandra samt kunna hantera matematiska likheter,
- kunna utföra beräkningar med hjälp av addition och subtraktion med huvudräkning, skriftliga räknemetoder och tekniska hjälpmedel samt kunna hantera enkla multiplikationer och divisioner,
- kunna beskriva, jämföra och namnge grundläggande två- och tredimensionella geometriska objekt. Eleven skall också utifrån olika perspektiv känna igen och kunna beskriva objekt och föremål och deras placering i rummet samt kunna tolka och göra enkla avbildningar utifrån konkreta förebilder,
- kunna göra enkla jämförelser, uppskattningar och mätningar av längder, tider, massor och volymer samt kunna hantera ett urval standardenheter,
- kunna beskriva och använda samband mellan observationer och enkla tabeller och diagram.

Svenska som andra språk

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tredje skolåret

Eleven skall

- kunna läsa och ta del av berättande, beskrivande och instruerande texter som anknyter till elevens ålder och intressen eller erfarenheter samt kunna samtala om textens innehåll och form,
- kunna skriva berättande, beskrivande eller instruerande texter så att innehållet blir begripligt och med viss handledning kunna göra enkla korrigeringar av meningar och ord,
- muntligt kunna beskriva och berätta om något så att innehållet tydligt framgår samt kunna föra en dialog kring egna och andras upplevelser, kunskaper eller tankar,
- kunna använda någon estetisk uttrycksform för att nyansera, vidga eller konkretisera muntligt och skriftligt berättande.

(Delredovisning av regeringsuppdrag 2007 Bilaga: Svenska som andra språk s 1 av

Bilaga 2.

Bästa lärare!

Jag gör nu gör min sista termin på lärarutbildningen i Skövde där jag utbildar mig till lärare för grundskolans tidigare år. Allt sedan början på min utbildning har jag följt den aktuella skolpolitiken i media. Så här i slutet har debatten om skolpolitiken väckt min nyfikenhet så pass mycket att det är den som blivit startskottet för min undersökning.

Vid det senaste valet i september -06 fick vi ett regeringsskifte. Den borgliga regeringen ämnar genomföra flera förändringar i skolpolitiken. Mitt val har fallit på att undersöka införandet av nationella prov i åk 3 utifrån ett lärarperspektiv. Valet har gjorts med tanke på att detta är ett beslut som tagits och reformen kommer att träda i kraft från och med vårterminen 2009. Syftet med införandet är att regeringen vill utöka aktuell styrning av skolan med ytterligare ett avstämningstillfälle för att försäkra sig om en lägsta nivå av elevernas kunskapsutveckling.

Som blivande lärare vill jag försöka få en förståelse för vad detta kan innebära för mig i min lärarroll. Första steget i kartläggningen är en enkätundersökning som vänder sig till lärare på *NV* och till lärare på *NV*. Enkäten kommer att vara en del i att kartlägga lärares inställning till de nationella provens införande i åk 3. I början på januari -08 ska uppsatsen vara klar att presenteras på Högskolan i Skövde.

Din medverkan kommer att följa de etiska regler som är brukliga för undersökningar av detta slag. Deltagandet är frivilligt och du har rätt att avbryta din medverkan när helst du vill och detta kommer inte att medföra några negativa följder för dig. Materialet behandlas konfidentiellt och enskilda skolor kommer inte att nämnas vid namn i uppsatsen. Materialet kommer inte heller att användas i kommersiellt bruk eller andra icke-vetenskapliga syften.

Jag är fullt medvetna om att undersökningen orsakar merarbete för dig som lärare, men jag hoppas dock att du skall finna syftet med undersökningens angeläget. Den tid det kommer att ta dig att besvara enkäten uppskattar jag till ca 30min. Den färdiga uppsatsen skickas till samtliga medverkande skolor som ett litet tack för hjälpen efter godkänd examination.

Har du frågor så får du gärna kontakta mig på nedanstående adress eller telefonnummer:
Med vänliga hälsningar Marie Johansson

Bilaga 3

Kvalitativ enkät kring lärares inställning till nationella prov i åk 3.

Kön	Kvinna	☐
	Man	☐
Ålder	20-30 år	☐
	31-40 år	☐
	41-50 år	☐
	51-60 år	☐
	61 - år	☐
Antal yrkessamma år som lärare	0-5 år	☐
	6-10 år	☐
	11-15 år	☐
	16-20 år	☐
	21-25 år	☐
	26-30 år	☐
	31 - år	☐
Tidigare erfarenheter av att arbeta med nationella prov.	Ja	☐
	Nej	☐

1. De nationella proven kommer att bli viktiga redskap som stöd för lärare att synliggöra elevernas starka respektive svaga ämneskunskaper inom de aktuella ämnena.

*A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

2. De nationella proven kommer att bli viktiga som redskap för att utvärdera om eleverna uppnått kursmålen inom de aktuella ämnena.

*A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

3. De nationella proven kommer vara lärarna till hjälp för att utforma undervisningen så att en försäkran för elevernas lägsta kunskapsnivå kommer att kunna säkerställas.

A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

Egna kommentarer:

4. De nationella proven kommer inte ha någon som helst påverkan vad gäller att öka elevernas ämneskunskaper och säkerställa en minsta kunskapsnivå.

A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

Egna kommentarer:

5. Planeringen kommer att bli mer riktad mot de nationella provens utformning inom de aktuella ämnena.

*A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

6. Val av material kommer i högre utsträckning införskaffas i syfte att förbereda eleverna inför de nationella proven.

*A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

7. Planeringen av lektionsupplägget kommer att utformas utifrån de nationella proven.

A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad

C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

Egna kommentarer:

8. De nationella proven kommer att vara ett viktigt redskap för uppföljandet av elevernas kunskapsutveckling i pedagogiska diskussioner och samtal med:

föräldrar

- A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

kollegor

- A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

skolledning

- A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

Egna kommentarer:

--

9. De nationella proven kommer att vara ett viktigt argument i fråga om resursfördelning för att kunna säkerställa en lägsta kunskapsnivå hos eleverna.

*A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

10. De nationella proven kommer att ligga som underlag för en mer betygsliknande bedömning av eleverna utifrån betygen G, VG och MVG.

*A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad
C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

11. Beslutet om de nationella provens införande i skolan från åk 3 är väl förankrat hos lärarkåren.

A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad

C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

Egna kommentarer:

12. Ett införande av nationella prov i åk 3 är ett sätt att erkänna lärarkårens kompetens.

A. Stämmer inte alls B. Stämmer till en viss grad

C. Stämmer i ganska hög grad D. Stämmer helt och hållet

A	B	C	D

Egna kommentarer:

13. De nationella provens införande är ett ifrågasättande av lärarprofessionen

- A. *Stämmer inte alls* B. *Stämmer till en viss grad*
C. *Stämmer i ganska hög grad* D. *Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

14. Skolans uppdrag fungerar bra redan idag utan ett införande av nationella prov.

- A. *Stämmer inte alls* B. *Stämmer till en viss grad*
C. *Stämmer i ganska hög grad* D. *Stämmer helt och hållet*

A	B	C	D

Egna kommentarer:

Ytterligare kommentarer

Tack för din medverkan!

Marie Johansson

Bilaga 4

Fråga 1.

De nationella proven kommer att bli viktiga redskap som stöd för att synliggöra elevernas starka respektive svaga ämneskunskaper inom de aktuella ämnena.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	C
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
8. Man	31-40år	6-10år	nej	C
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	D
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	C
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	B
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	C
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

Kommentarer:

- Bra att åtgärderna sätts in tidigt. Eleverna kan dock uppleva dem som stressade.
- Oftast ger provresultatet belägg för vad man redan vet om eleven.
- Naturligtvis beroende av provets sammansättning och genomförande.
- Men det beror mycket på hur provet utformas.
- Förhoppningen är att vi på detta sätt kan få en mer likvärdig professionell bedömning av våra elevers kunskaper.
- Läs- och skriv screening görs varje år. Även matten testas. Redan nu får vi info fr åk3 om elevernas starka och svaga sidor.
- Spec.lärare gör redan läs och skrivtest varje år.

- Detta vet jag inte eftersom att jag inte sett hur proven är utformade, men jag hoppas detta av proven.

Sammanställning:

Av resultatet av fråga ett så kan man utläsa att majoriteten av de tillfrågade lärarna anser att detta stämmer i ganska hög grad. Av dessa har nio kvinnor erfarenhet, tre kvinnor saknar en man har och en man saknar erfarenhet. Tre kvinnliga lärare, två utan tidigare erfarenhet och en med tidigare erfarenhet av proven anser att detta stämmer helt och hållet. Fyra lärare, en manlig och tre kvinnliga med erfarenhet av proven anser att detta stämmer till en viss grad.

Resultatet är jämt fördelat mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Det är bra att åtgärderna sätts in tidigt men det beror mycket på hur provet är utformat, dess sammansättning och genomförandet om det kommer att bli viktiga redskap eller ej för att synliggöra elevernas starke respektive svaga sidor. En förhoppning är att proven kan bidra till en mer likvärdig professionell bedömning av elevernas kunskaper. Men samtidigt så görs det redan läs- och skriv screening i åk 3 av speciallärare och proven kan komma att anses som stressande för eleverna.

Fråga 2

De nationella proven kommer att bli viktiga redskap för att utvärdera om eleverna uppnått kursmålen inom de aktuella ämnena.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	C
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	D
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	D
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	B
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	D
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	C
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	B
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	C
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

Kommentarer:

- Kanske framförallt om läraren utgår från kursmål eller bara lärobok i sin undervisning.
- Naturligtvis beroende av provets sammansättning och genomförande.
- Men det beror på hur provet utformats.
- Ser det mer som ett steg i rätt riktning.
- Beror framförallt på hur proven blir utformade.
- Detta vet jag inte eftersom att jag inte sett hur proven är utformade, men jag hoppas detta av proven.

Sammanställning:

Majoriteten av de tillfrågade kvinnliga lärarna anser att detta stämmer i ganska hög grad. Av dessa har åtta stycken kvinnliga lärare erfarenhet, en kvinnlig saknar och en man har erfarenhet av proven. Av de tillfrågade manliga lärarna så anser majoriteten att detta stämmer till viss grad. En man med erfarenhet och en man utan svarar så liksom två kvinnor med och två kvinnor utan erfarenhet. Enbart kvinnliga lärare anser att detta stämmer helt och hållet. Av dessa har tre lärare erfarenhet och två lärare har inte erfarenhet av nationella prov.

Resultatet är jämt fördelat mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Om de nationella proven kommer att bli viktiga redskap för att utvärdera om eleverna uppnått kursmålen beror på provens sammansättning. Detta kanske framförallt om läraren utgår från kursmål eller bara lärobok i sin undervisning.

Fråga 3

De nationella proven kommer vara läraren till hjälp för att utforma undervisningen så att en försäkran för elevernas lägsta kunskapsnivå kommer att kunna säkerställas.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	D
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
8. Man	31-40år	6-10år	nej	A
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	D
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A

16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	B
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

Kommentarer:

- Förstår inte påståendet, men om det menas att vi ägnar oss åt det som eleverna inte klarat så stämmer det.
- Det beror på hur provet är utformat. Det är viktigt att fokusera på läroplanens mål (strävan) och inte bara på kunskapsmålen.
- Beror på hur provet utformats.
- Det blir förmodligen en mer likriktad undervisning då proven visar varåt vi bör jobba.

Sammanställning:

Majoriteten av de tillfrågade lärarna anser att det stämmer till en viss grad att proven kommer att vara till hjälp att utforma undervisningen för att säkerställa en lägsta kunskapsnivå hos eleverna. Av dessa är fem kvinnliga lärare med erfarenhet och två kvinnor utan och två män med erfarenhet. Fyra av de tillfrågade lärarna, en man utan erfarenhet och tre kvinnor med erfarenhet, anser att detta inte stämmer alls. Fyra kvinnliga lärare anser att detta stämmer i ganska hög grad och hälften av dessa har erfarenhet av nationella prov. Fyra kvinnliga lärare anser att detta stämmer helt och hållet. Av dessa har hälften erfarenhet av nationella prov.

Resultatet är jämt fördelat mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Även detta beror på hur proven kommer att vara utformade. Men det kommer troligtvis vara en hjälp för att stötta eleverna i det som de inte klarar av att uppnå i form av kunskapsnivå. Undervisningen kommer troligtvis även att bli mer likriktad då de nationella proven visar varåt man bör jobba.

Fråga 4

De nationella proven kommer inte ha någon som helst påverkan vad gäller att öka elevernas ämneskunskaper och säkerställa en minsta kunskapsnivå.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	A
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
8. Man	31-40år	6-10år	nej	D

9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	A
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	A
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	B
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	A
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	C
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	A

Kommentarer:

- Jag tror att de nya målen i sig gör det lättare för lärare att veta vart man strävar mot. Inte provet i sig.
- Man får ju ett tydligt resultat på vad eleven inte kan och därmed behöver träna.
- De bör påverka synliggörandet av målen och därigenom lärarens arbete, vilket leder till elevernas ämneskunskaper.
- I sådant fall borde det inte införas alls.

Sammanställning:

Majoriteten, alla kvinnor, anser att detta stämmer inte alls. Av dessa har sex kvinnor erfarenhet av proven och tre har det inte. Fem kvinnliga lärare varav fyra har och en saknar erfarenhet liksom majoriteten av de manliga lärarna där två med erfarenhet av proven anser att detta stämmer till en viss grad. Fyra kvinnliga lärare, tre med och en utan erfarenhet anser att detta stämmer i ganska hög grad. En manlig lärare utan erfarenhet anser att detta stämmer helt och hållet.

Resultatet är jämt fördelat mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

De nationella proven bör påverka synliggörandet av målen och därigenom lärarens arbete, vilket leder till elevernas ämneskunskaper. Proven kommer att ge en tydlig bild av vad eleverna inte kan och behöver träna mer på. Men det är de nya målen som kommer att göra det lättare för lärare att veta vart man strävar mot, inte provet i sig. Om det inte vore så att läraren med hjälp av proven kan ge eleverna en försäkran om en lägsta kunskapsnivå så bör de inte införas.

Fråga 5

Planeringen kommer att bli mer riktad mot de nationella provens utformning inom de aktuella ämnena.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
-----------	---------	--------	------------	---

2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	A
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	B
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	B
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	B
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

Kommentarer:

- *Den skall redan vara inriktad mot målen och ej mot proven.*
- *Proven får inte styra hur planeringen inför lektioner går till.*

Sammanställning:

Majoriteten av de tillfrågade lärarna anser att detta stämmer till en viss grad. Av dessa är sju kvinnliga med erfarenhet, två kvinnliga utan, två män med och en man utan erfarenhet av proven. En kvinnlig lärare utan tidigare erfarenheter av nationella prov anser att detta stämmer helt och hållet. Två kvinnliga lärare anser att detta stämmer i ganska hög grad, varav en har och en inte har erfarenhet av proven. Fem kvinnliga lärare, alla med erfarenhet av proven anser att detta inte stämmer alls.

Resultatet är jämt fördelat mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Proven får inte styra hur planeringen inför lektioner går till och undervisningen ska vara inriktad mot målen, inte proven.

Fråga 6

Val av material kommer i högre utsträckning införskaffas i syfte att förbereda eleverna inför de nationella proven.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	A
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C

5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	A
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	A
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	A
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	B
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	A
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C

Kommentarer:

- *Man skaffar material som ska hjälpa eleverna att nå målen och då titta i läroplanen, inte på de nationella proven.*
- *Om det inte bara är räknandet som räknas som kunskap utan fortfarande är språket som är viktigt.*
- *För att nå målen – inte för att förbereda inför prov.*
- *Det får man verkligen inte hoppas att det sker.*
- *Det blir för mycket fokus på n-proven, det får det inte bli.*
- *Proven får inte styra allt!*

Sammanställning:

Majoriteten av de tillfrågade lärarna anser att detta stämmer till en viss grad. Av dessa är fem kvinnliga med erfarenhet, två kvinnliga utan, två män med och en man utan erfarenhet. En kvinna med erfarenhet och två kvinnor utan erfarenhet anser att det stämmer i ganska hög grad. Nio av de tillfrågade lärarna, åtta kvinnor och en man, anser att det stämmer inte alls. Av dessa har sju erfarenheter av proven och en kvinna och en man har det inte.

Resultatet är jämt fördelat mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Införskaffandet av material för att förbereda eleverna utgår från målen, inte proven och det är i läroplanen man ska söka dessa mål. Det får inte bli för mycket fokus på de nationella proven

Fråga 7

Planeringen av lektionsupplägget kommer att utformas utifrån de nationella proven.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	A

4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	B
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	A
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	A
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	A
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	A
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	B
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	A
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C

Kommentarer:

- *Tycker fortfarande att det är läroplanen som styr, inte proven.*
- *För att nå målen – inte förbereda inför prov,*
- *Nej! Då tycker jag att man helt missuppfattat provens mål. Det finn förstås en uppenbar risk för det.*
- *Det får det inte bli.*
- *Så vill jag inte ha det.*

Sammanställning:

Tio av de tillfrågade lärarna anser att detta stämmer inte alls. Av dessa är det sju kvinnor med erfarenhet av proven, en kvinna utan erfarenhet och en man med erfarenhet som svarar på detta sätt. Även tio lärare anser att detta stämmer till en viss grad. Av dessa så är det fem kvinnor med erfarenhet, tre kvinnor utan, en man med och en man utan erfarenhet. En kvinna utan erfarenhet av proven anser att detta stämmer i ganska hög grad.

Resultatet är jämt fördelat mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Det är läroplanen som ska styra och inte proven. Planeringen ska ske för att man ska kunna uppnå målen. Men det finns en uppenbar risk för att det blir så att proven påverkar lektionsupplägget men man har då missuppfattat provens mål.

Fråga 8

De nationella proven kommer vara ett viktigt redskap för uppföljandet av elevernas kunskapsutveckling i pedagogiska diskussioner och samtal med:

föräldrar

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
-----------	---------	--------	------------	---

2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	C
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	D
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	B
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	D
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	D
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	B
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	C
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

kollegor

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	C
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	B
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	D
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	A
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	C
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	B
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

skolledning

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	D
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	C
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	B

4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	D
8. Man	31-40år	6-10år	nej	B
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	D
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	C
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	C
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	C
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

Kommentarer:

- Det kommer att finnas mycket i elevernas kunskapsutveckling som inte kan visas i ett prov. Under samtal kan man visa på icke mätbara kunskaper. Skolledningen är mer intresserad av det mätbara.
- För föräldrar och skolledning utan den pedagogiska kunskapen kan det underlätta med siffror och procent.
- Men det beror mycket på hur provet utformas.
- Det måste bli det som bedömningen görs med, för att få jämförbart material.
- Finns inget samband.

Sammanställning:

På frågan om de nationella proven kommer att vara viktiga redskap vid diskussioner med föräldrarna svarar majoriteten av de tillfrågade lärarna liksom majoriteten av kvinnorna att detta stämmer i ganska hög grad. Av dessa är sju kvinnor med erfarenhet, två kvinnor utan och en man med erfarenhet. Sex av lärarna liksom majoriteten av männen anser att det stämmer till en viss grad. Av dessa lärare har tre kvinnor erfarenhet, en kvinna har det inte, en man har och en man har inte erfarenhet av proven. Tre kvinnor med erfarenhet och två kvinnor utan erfarenhet av proven anser att detta stämmer helt och hållet.

I frågan om diskussioner med kollegor så svarade majoriteten av kvinnorna, tio stycken att detta stämmer i ganska hög grad. Av dessa var åtta stycken kvinnor med erfarenhet, en kvinna utan, en man med och en man utan erfarenhet. Sju lärare samt majoriteten av de manliga lärare, ansåg att detta stämmer till en viss grad. Av dessa var det en kvinnlig lärare med erfarenhet, tre kvinnliga utan, en man med och två män utan erfarenhet. Tre kvinnliga lärare, en med och två utan erfarenhet, ansåg att detta stämmer helt och hållet.

I diskussioner med skollädaingen så anser majoriteten att detta stämmer i ganska hög grad. Av dessa har åtta kvinnliga lärare erfarenhet och tre kvinnliga har det inte och en man har erfarenhet. Fem kvinnliga lärare varav tre har erfarenhet och två inte har det, anser att detta stämmer helt och hållet. Två kvinnliga lärare med erfarenhet liksom en manlig med och en manlig utan, anser att detta stämmer till en viss grad.

Resultatet är jämt fördelat mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Man kan utläsa tre kategorier av svar;

För skollädaingen som är intresserad av mätbara resultat kan proven komma att bli viktiga redskap liksom för att påvisa för föräldrarna. Men i diskussioner kring icke mätbara resultat blir de inga viktiga redskap. Men detta beror mycket på hur proven kommer att utformas.

Proven måste ligga som ett underlag i diskussionerna för att man ska kunna få fram jämförbara resultat.

Det finns inget samband mellan de nationella proven och diskussioner med föräldrar, kollegor eller skollädaing.

Fråga 9

De nationella proven kommer att vara ett viktigt argument i fråga om resursfördelning för att kunna säkerställa en lägsta kunskapsnivå hos eleverna.

1. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	D
2. Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3. Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
4. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
5. Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
6. Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
8. Man	31-40år	6-10år	nej	C
9. Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	A
10. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	D
11. Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	C
12. Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	C
13. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C
14. Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	C
15. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16. Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17. Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18. Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19. Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20. Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21. Kvinna	41-50år	21-25år	nej	D

Kommentarer:

- Det klarar vi utan nationella prov.

Sammanställning:

Majoriteten anser att dettas stämmer i ganska hög grad. Av dessa är nio kvinnor med erfarenhet, två kvinnor utan, en man med och en man utan erfarenhet. Fyra lärare varav två är kvinnor med erfarenhet, en kvinna utan erfarenhet och en man med erfarenhet svarar att detta stämmer till en viss grad. Tre kvinnliga lärare varav en har erfarenhet och två inte har det svarar att detta stämmer helt och hållet. En kvinnlig lärare svara att detta stämmer inte alls.

Resultatet är jämt fördelad mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

I fråga om resursfördelning så kan man föra sådana diskussioner utan att ha hjälp av resultaten på de nationella proven.

Fråga 10

De nationella proven kommer att ligga som underlag för en mer betygsliknande bedömning av eleverna utifrån betygen G, VG och MVG.

1.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
2.	Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	A
3.	Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	A
4.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
5.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
6.	Kvinna	51-60år	31år-	nej	A
7.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
8.	Man	31-40år	6-10år	nej	C
9.	Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	-
10.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	A
11.	Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	A
12.	Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	B
13.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	A
14.	Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
16.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
17.	Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18.	Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	A
19.	Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	A

Kommentarer:

- Vi sätter inga betyg.
- Tyvärr.
- Förhoppningsvis inte. Kan dock inte svara på detta eftersom jag inte vet och inte kan påverka detta.
- Ser det mer som en bedömning för vad som behöver stärkas hos eleverna.
- Stämmer inte på de lägre åldrarna. Vi får inte använda betygsliknande omdömen.
- Vi har inga betyg.

Sammanställning:

Majoriteten av kvinnorna anser att detta inte stämmer alls. Nio av dessa har erfarenhet och fyra av dem har det inte. Sex lärare anser att det stämmer till en viss grad. Tre av dessa är kvinnor med erfarenhet, en kvinna utan och två män med erfarenhet. En man utan erfarenhet anser att detta stämmer i ganska hög grad. En kvinna med erfarenhet väljer att inte svara på frågan.

Resultatet är jämt fördelat mellan lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Betyg eller betygsliknande omdömen får inte sättas på elever i åk 3, utan bedömningar ska ske utifrån vad som behöver stärkas hos eleverna. Trots detta så finns det en viss oro för att detta ändå kommer att ske.

Fråga 11.

Besluten om de nationella provens införande i skolan från åk3 är väl förankrat hos lärarkåren.

1.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
2.	Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	C
3.	Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
4.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
5.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
6.	Kvinna	51-60år	31år-	nej	A
7.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
8.	Man	31-40år	6-10år	nej	A
9.	Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	C
10.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	C
11.	Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12.	Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	A
13.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14.	Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
16.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
17.	Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	A
18.	Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	A
19.	Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B

Kommentarer:

- Inte hos alla.
- Vi har fått chans att själva gå in och titta på förslaget.
- Möjlighet till "tyckande" har getts, dock är det många som upplever att de inte hunnit eller orkat sätta sig in i materialet.
- Nej!!

Sammanställning:

Majoriteten av lärarna anser att detta inte stämmer alls. Sju av dessa är kvinnor med erfarenhet, en kvinna utan, en man med och en man utan erfarenhet. Sju lärare anser att detta stämmer till en viss grad. Tre av dessa är kvinnor med erfarenhet, tre kvinnor utan och en man utan erfarenhet. Fyra lärare anser att detta stämmer i ganska hög grad. Tre av dessa är kvinnor med erfarenhet och en kvinna utan erfarenhet.

Resultatet är jämt fördelat mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Några av lärarna har haft möjlighet att läsa förslaget men anser dock att de inte riktigt haft tiden eller orken för att verkligen sätta sig in i vad detta innebär. Några av lärarna anser att det inte alls är förankrat hos lärarkåren.

Fråga 12.

Ett införande av nationella prov i åk 3 är ett sätt att erkänna lärarkårens kompetens.

1.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
2.	Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3.	Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	A
4.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
5.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	C
6.	Kvinna	51-60år	31år-	nej	A
7.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
8.	Man	31-40år	6-10år	nej	B
9.	Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	A
10.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
11.	Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12.	Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	A
13.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14.	Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	A
15.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
16.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
17.	Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18.	Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	A
19.	Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
21.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	C

Kommentarer:

- Man får hoppas att det blir ett erkännande i kompetensen.

Sammanställning:

Majoriteten av lärarna anser att detta stämmer till viss del. Fyra av dessa är kvinnor med erfarenhet, tre kvinnor utan, två män med och en man utan erfarenhet. Åtta lärare anser att detta stämmer inte alls. Av dessa är sju kvinnor med erfarenhet och en kvinna utan. Tre lärare anser att detta stämmer i ganska hög grad och av dessa har två kvinnliga lärare erfarenhet och en kvinnlig lärare saknar erfarenhet av proven.

Resultatet är jämt fördelad mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Det finns en förhoppning om att de nationella provens införande kommer att bli ett erkännande i kompetensen.

Fråga 13

De nationella provens införande är ett ifrågasättande av lärarprofessionen.

1.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
2.	Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	A
3.	Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
4.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	B
5.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
6.	Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
8.	Man	31-40år	6-10år	nej	A
9.	Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	D
10.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	A
11.	Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	A
12.	Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	B
13.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	A
14.	Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	B
15.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
16.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
17.	Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
18.	Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19.	Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	A
21.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	A

Kommentarer:

- Inga övriga kommentarer.

Sammanställning:

Majoriteten av lärarna anser att detta stämmer inte alls. Av dessa är det fyra kvinnor med erfarenhet, fyra kvinnor utan erfarenhet och en man utan erfarenhet. Åtta lärare anser att detta stämmer till en viss grad. Av dessa är det sex kvinnor med erfarenhet och två män med erfarenhet. Tre lärare, två kvinnor med erfarenhet och en utan, anser att detta stämmer i ganska hög grad. En kvinnlig lärare med erfarenhet av proven anser att detta stämmer helt och hållet.

Resultatet är jämt fördelad mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Det framkom inga övriga kommentarer på denna frågeställning.

Fråga 14

Skolans uppdrag fungerar bra redan idag utan ett införande av nationella prov.

1.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	A
2.	Kvinna	20-30år	6-10år	erfarenhet	B
3.	Kvinna	31-40år	11-15år	erfarenhet	B
4.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
5.	Kvinna	51-60år	31år-	erfarenhet	A
6.	Kvinna	51-60år	31år-	nej	C
7.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	B
8.	Man	31-40år	6-10år	nej	B
9.	Kvinna	31-40 år	11-15år	erfarenhet	C
10.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	B
11.	Kvinna	20-30år	0-5år	erfarenhet	B
12.	Kvinna	41-50år	6-10år	erfarenhet	B
13.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B
14.	Kvinna	41-50år	21-25år	erfarenhet	C
15.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	C
16.	Kvinna	31-40år	6-10år	erfarenhet	D
17.	Man	31-40år	11-15år	erfarenhet	C
18.	Kvinna	61år-	31år-	erfarenhet	C
19.	Man	61år-	31år-	erfarenhet	B
20.	Kvinna	31-40år	6-10år	nej	C
21.	Kvinna	41-50år	21-25år	nej	B

Kommentarer:

- Viktigt med kompetensutveckling och ibland en knuff i baken. Så jag tror ändå att det är lite positivt med proven.
- Jag tror det är bra med tanke på att specialundervisningen ökar i högre åldrar. Tydliggör för föräldrarna tidigt.
- Vid brister i kommunikationen med föräldrar och ledning.
- Allt är inte mätbart i prov.
- Finns inget samband.

Sammanställning:

Majoriteten av lärarna anser att detta stämmer till en viss grad. Av dessa är fem kvinnor med erfarenhet, tre kvinnor utan, en man med och en man utan erfarenhet. Sju lärare anser att detta stämmer i ganska hög grad. Fyra stycken är kvinnor med erfarenhet, två kvinnor utan och en man med erfarenhet. En kvinnlig lärare med erfarenhet anser att detta stämmer helt och hållet.

Resultatet är jämt fördelat mellan män och kvinnor liksom lärarnas ålder och antal verksamma år inom yrket.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Frågan kan delas upp i två svarsalternativ;

Några av lärarna anser att införandet av nationella prov är ett sätt att kompetensutveckla lärarna och att proven tidigt kommer att kunna tydliggöra var eleverna befinner sig i sin utveckling.

Andra lärare anser att det inte finns något samband mellan en bra fungerande skola och nationella prov och att kunskap inte kan eller ska mätas i form av prov.

Övriga kommentarer:

- Synd om de elever som man vet inte kommer att nå upp till godkänt. Alla kan ej vara på den nivån, men samtidigt kan det vara en väckarklocka.
- De nationella proven har alltid varit en bekräftelse på det vi redan vet om barnen. Proven har stor genomslagskraft hos föräldrarna. Det har alltid funnits ett diagnostiskt prov i åk 2, så införandet av nationella prov i åk 3 är ingen stor förändring.
- Jag gillar att man kommer ut med tydliga mål för åk 3. Då blir det lättare att visa på att det är målen som ska styra och inte läroböckerna eller allmänt tyckande. Det höjer medvetenheten hos lärarna. Jag är däremot orolig inför proven. Många gör sig inte rättvisa i en provsituation. Jag tycker det är för tidigt med prov i åk 3. Jag befarar att föräldrarna kan övervärdera provens betydelse. Proven blir däremot intressanta som exempel på vad som är viktigt att betona i undervisningen.
- Förhoppningsvis kan nationella prov i åk 3 göra att föräldrarna och lärare tidigt får signaler ("svart på vitt") om barnens behov. Tyvärr tar man oftast tag i svaga elevers behov för sent, i förhoppning om att det ska växa bort.
- Ev. brister kan uppmärksammas vis ett prov. Därmed inte sagt att de mål som ej nås vid provtillfället kommer att klaras av vid ett senare tillfälle. Vissa elever kommer aldrig att bli godkända inom vissa ämnen. Förhoppningsvis kan fler elever ringas in i åk 3 vis nationella prov och fler bli godkända i år 6 och 9. risken kan bli att undervisningen blir alltför smal i sin utformning istället för att breddas och skapa utrymme för olika kvaliteter/egenskaper.
- Jag tror att införandet av nationella prov i år 3 kommer att vara till hjälp framförallt i att påvisa de kunskapsluckor som ibland finns hos elever som går till år 4. men även mer tydligt påvisa bristen på resurser i de lägre åldrarna.
- Tidsaspekten är viktig hur mycket tid man lägger ner på förberedelser, genomförande, uppföljning etc. i förhållande till vad resultatet blir. Jämför man med om man lägger ner samma tid på lektionsplanering etc. kanske resultaten (hur väl de uppnår målen) för eleverna ökar än mer.
- Det finns både positiva och negativa effekter med införande av fler nationella prov (från åk3). Positivt: att tidigare få klart för sig att elever har svårigheter och vilka de är, så att insatser sätts in tidigare – att tidigare få klara mål att jobba mot, så att lärare/elev/föräldrar tydligare kan jobba åt samma håll. Negativt: -tidigare utslagning av elever, om de misslyckas. – barn är mer olika i mognadsnivå ju tidigare i skolan man testar. En del har ännu inte "hunnit i fatt".
- Sällan eller aldrig tillfällen info läraren. Dock är jag mest emot den viktiga effektiviteten. Lite info-onödig tidsödande och komplicerat rättande. Har för egen del bara låtit mina klasser i åk 5 genomföra nat.prov. erfarenheter: sv – kvalité skiftande. en – god kvalité. ma – katastrof.

Sammanfattning övriga kommentarer:

Alla elever kan inte vara på samma nivå samtidigt men proven kan ändå ses som en väckarklocka för elever, lärare och föräldrar för att sätta in resurser tidigt för att öka

kunskapsnivån. Det finns en risk med att vänta på att eleverna ska växa ikapp i frågan om mognad. Proven blir en bekräftelse på det som man oftast redan vet om eleverna och då det redan finns diagnostiska prov i åk 2 så blir inte förändringen så stor. Det anses även vara bra med en tydlig målbeskrivning på vad eleverna ska kunna i åk 3.

De negativa aspekterna med proven som kommit fram är att undervisningen kommer att kunna bli snävare då man inriktar sig mer att lära ut det som proven testar. Det kommer även att finnas elever som inte kommer att klara av målen vilket då ger en tydlig utslagning redan i åk 3. I så här tidiga åldra så spelar mognaden en större roll i kunskapsutvecklingen. Det finns även en risk med att föräldrar överskattar provens betydelse för elevernas kunskapsutveckling. Tidsaspekten det tar att genomföra och rätta proven anses även detta som något negativt och som tar tid från undervisningen.